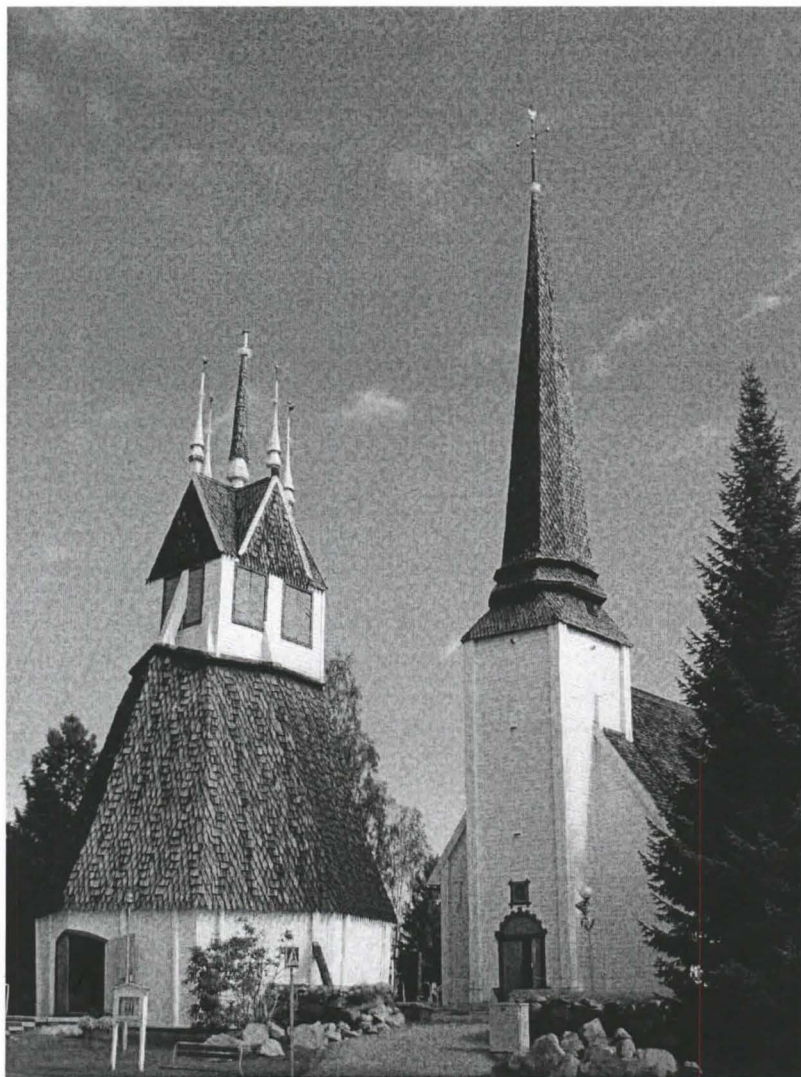

Tornio, Tornion kirkko

Alapohjan puhdistustöiden arkeologinen valvonta
1.9. – 14.10.2005

FM Maria Suvanto

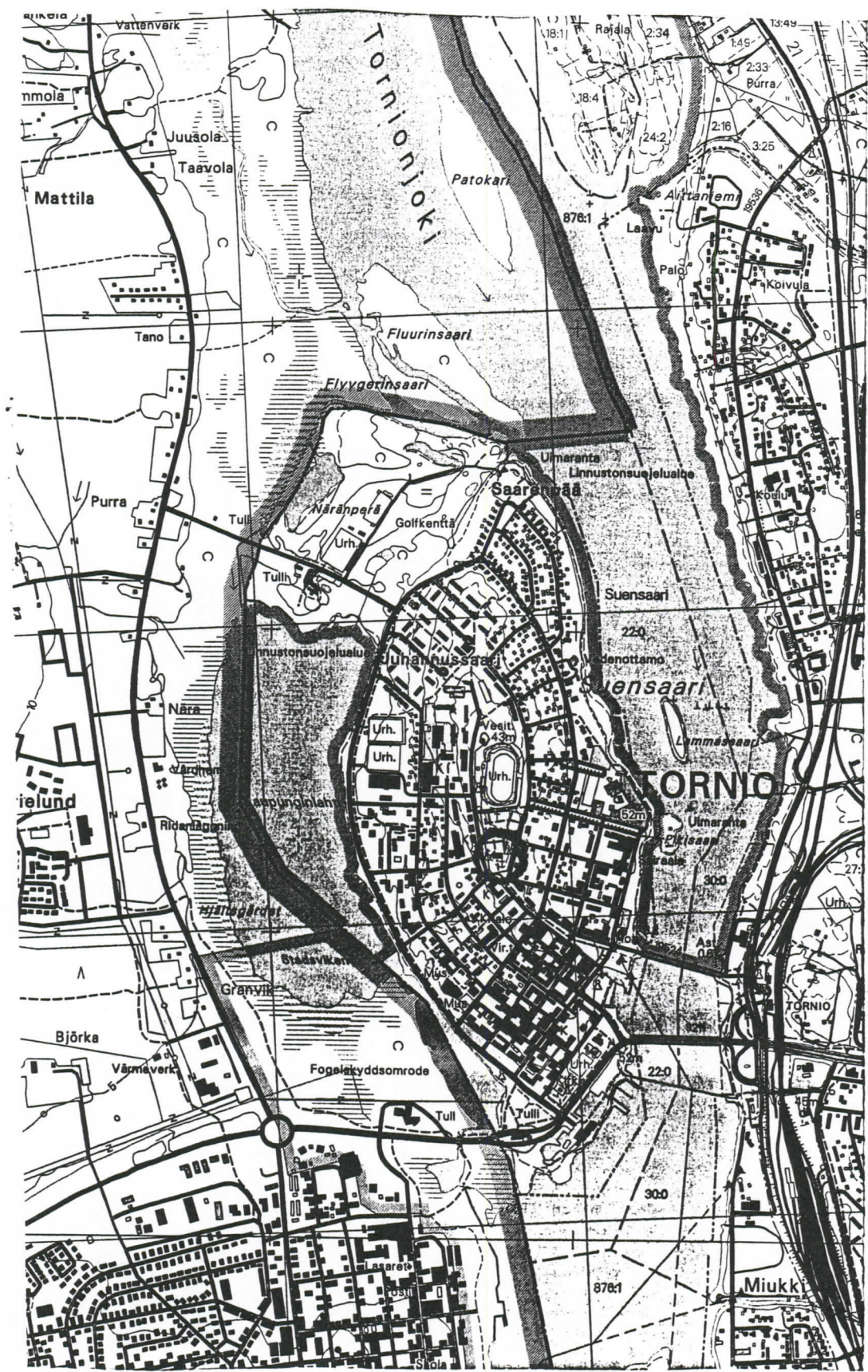
TIIVISTELMÄ

Tornion kirkolla suoritettiin alapohjan puhdistustöitä 1.9. – 14.10.2005. Kirkon lattian alusta vainajineen on muinaismuistolain suojaama muinaisjäännös, joten puhdistustyöt edellyttivät arkeologista valvontaa. Valvonnan yhteydessä dokumentoitiin hautaukset sekä arvioitiin arkkujen ja vainajien kuntoa.

Lattian alla oli runsaasti rakennusjätettä, ja osa hautauksista tuli näkyviin vasta jätteen poiston jälkeen. Kirkon lattian alta dokumentoitiin 121 hautaa. Haudoista 113 on arkullista. Haudat sijaitsevat kirkkosalin lattian alla hautakammioissa ja asehuoneen ja eteisessä. Hautakammioiden seinistä suurimman osan todettiin sortuneen vuonna 1974 tehdyn remontin yhteydessä. Arkut ja vainajat ovat sen sijaan säilyneet suhteellisen hyvin.

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Tutkimuskohde	Tornion kirkko
Kaupunki	Tornio, Suensaari
Tutkimuksen laatu	Arkeologinen valvonta
Kohteen ajoitus	1686 -
Peruskarttalehti	2541 03 Tornio
Koordinaatit	X= 3369 76, Y= 7309 21
Kaivausjohtaja	FM Maria Suvanto
Kenttätyöaika	1.9. – 14.10.2005
Tutkitun alueen laajuus	397 m ²
Tutkimusten kustantaja	Tornion seurakuntayhtymä
Löydöt	KM 2005083: 1-2, diar. 22.11.2005
Rakennusfragmentit	
Mv-negatiivit	125611: 1 - 39
Digikuvat	125612: 1- 403
Aikaisemmat tutkimukset	?
Arkistomateriaali	Valokuvat: vuoden 1974 remontti, Tornionlaakson maakuntamuseo. Piirroksat: Tornio, kirkko 851:1:0001-0021, Museovirasto, Rakennushistorian osasto (Rho). <i>Tornion vanhan kirkon korjaussuunnitelman selitys ja kustannusarvio.</i> Rakennushistorian osasto 1972.
Kirjallisuusviitteet	Rinne, J. 1921:”Tornion kirkko ja sen haudat”. <i>Tornio 1621 12/5 1921</i> . Oulu, s. 208-223. Paavola, K. 1998: <i>Kepeät Mullat – Kirjallisiin ja esineellisiin lähteisiin perustuva tutkimus Pohjois-Pohjanmaan rannikon kirkkohaudoista</i> . Oulu.
Tutkimuskertomuksen sivumäärä	41 s. + liitteet
Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka	Tornion seurakunta

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTO JA REKISTERITIEDOT

TIIVISTELMÄ

1. JOHDANTO	2
1.1. Historiallinen tausta	2
1.2. Työnkulku	3
1.3. Dokumentointimenetelmät	5
2. HAUDAT	6
2.1. Yleistä haudoista ja niiden sijainnista	6
2.2. Hautakammiot	6
2.3. Asehuone	30
2.4. Kirkon eteinen	32
2.5. Lehterin alusta	33
3. LÖYDÖT	35
3.1. Arkkujen kahvat ja kilvet	35
3.2. Irtoluut	35
3.3. Muut löydöt	35
4. JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	37
4.1. Tilanne lattian alla	37
4.2. Arkut ja Vainajat	37

YHTEENVETO	41
------------	----

LIITTEET

Hautakartta

Löytöluettelo

Kuvaluettelot

1. JOHDANTO

Tornion kirkolla suoritettiin syksyllä 2005 alapohjan puhdistustöitä, joiden tarkoitus parantaa alapohjan tuulettuvuutta. Museoviraston rakennushistorian osasto edellytti paikalla arkeologista valvontaa lattian alle tehtyjen hautausten vuoksi. Lattian alusta vainajineen on muinaismuistolain suojaama kiinteä muinaisjäänös.

Arkeologisena valvojana toimi FM Maria Suvanto. Valvontaa vaativat työt tehtiin ajalla 1.9. – 14.10.2005. Työn teettäjänä ja rahoittajana oli Tornion seurakuntayhtymä.

Edellinen alapohjaa koskeva remontti kirkossa oli tehty vuonna 1974. Silloin muun muassa valettiin lattian alle neljä itä-länsisuuntaista betonipalkkia tukemaan lattiaa. Betonipalkkien muotit jätettiin ajan tavan mukaan paikoilleen. Muottilaudat ja lattian alla oleva rakennusjäte, joka on peräisin sekä 1974 remontista että aiemmista remonteista ovat edesauttaneet kosteusongelman syntymistä. Nyt tehdyn puhdistuksen tarkoitus oli korjata alapohjan tilannetta poistamalla sieltä irtonainen rakennusjäte ja maa. Alapohjan puhdistustyöt suoritti Sumak Oy.

Arkeologin tehtävä oli tarkkailla, ettei lattian alta poisteta mitään hautauksiin liittyvää, eikä hautauksiin kajota. Tämän lisäksi arkeologi dokumentoi esiin tulleet hautaukset mm. valokuvaamalla ja mittauksin. Vainajien kuntoa tarkastettiin pistokokeenomaisesti, ja sitä pyrittiin vertaamaan vuoden 1974 remonttien yhteydessä otettuihin valokuviin.

Jälkityöt tehtiin Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa.

1.1. Historiallinen tausta

Tornion kirkko on valmistunut 1686. Sen lattian alle on haudattu ajan tavan mukaan valmistumisesta lähtien, 1800-luvun alkupuolelle asti. Kirjallisuuden perusteella viimeisimmät tunnetut hautaukset ovat vuonna 1818 kuolleiden Margareta Recharin ja Susanna Carleniuksen.¹

Hautaukset kirkkoon on tehty pääasiassa tiilestä, hirsistä tai harmaakivistä rakennettuihin kammioihin. Hautakammioita on 1900-luvun alkupuolella tunnettu kirkkosalista seitsemästä hautarivistä 23 kpl ja asehuoneesta 4 kpl (LIITE 1).² Vuonna 1974 dokumentoitiin edellisten lisäksi kaksi uutta kammioita, toinen kirkon lounaiskulmassa (kammio A), ja toinen kuudennessa hautarivissä pohjoisimpana (kammio C).³

Vainajat on laskettu lattian alle lattiassa olevista hautaluukuista. Suurin osa hautaluukuista on merkitty puumerkein. Ainoastaan yhden kammion päällä on hautakivi, johon on hakattu teksti: *Ehrich Hindrickson – Anna Margareta Loman 1706*.

Rinne mainitsee artikkelissaan silloin nimeltä tunnetut vainajat sekä joistakin kammioista näkyvissä olleiden hautojen lukumäärän⁴:

¹ Rinne 1921, 218.

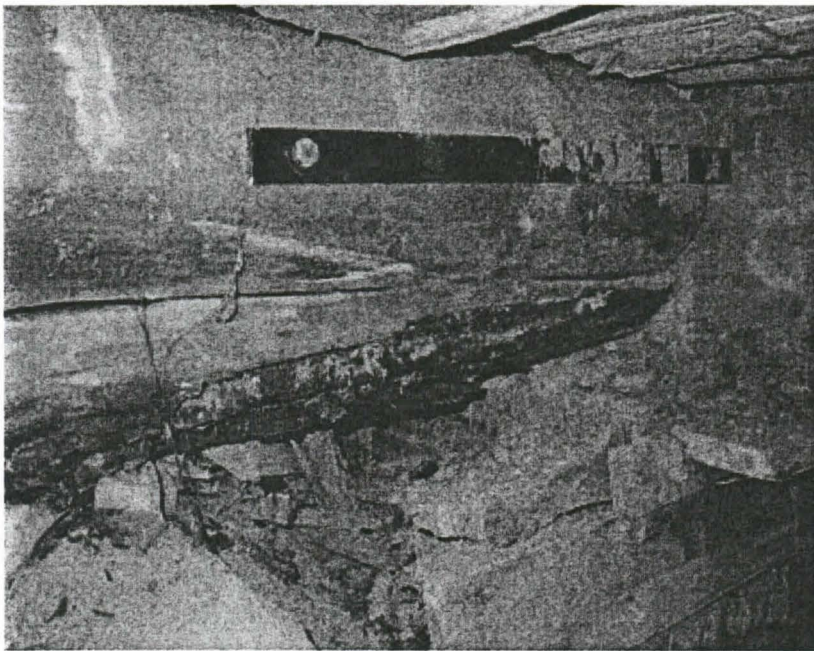
² Rinne 1921, 215.

³ Tornio, kirkko 851:1:0006 ja 0007; 851:1:0018 ja 0019 (Rho, 1974).

⁴ Rinne 1921.

Kammio 2	Mamsell Margareta Rechardt 19.8.1791 – 14.2.1818 Coecilia Maiiström s. 10.1710
Kammio 3	13 arkkua (4 aikuisten ja 9 lasten) Majorskan Fru Christ. Catha. Lagerborg 7.9.1727 – 20.3.1804
Kammio 5	Encke Fru Rådmanskan Sus. Carlenius 31.8.1741 – 1.10.1818
Kammio 7	Handelsman Carl Törnqvist 21.10.1744 – 24.3.1786
Kammio 8	Henric Fougst 1.6.1774 – 17.7.1774
Kammio 10	Äncke Fru Probstinnan Margaretha Wegelia Född Törner 1695 – 08.1774 Sophia Hassia 30.8.1691 – 24.8.1769
Kammio 11	7 arkkua (2 aikuisen ja 5 lasten) Olof Reinhold Lithner 27.7.1778 –
Kammio 12	8 arkkua (2 aikuisten ja 6 lasten)
Kammio 15	Anna Christina Forssman 13.8. – 19.9.1777 Anna Christina Forssman 13.8. – 23.8.1780
Kammio 17	3 aikuisten arkkua
Kammio 23	Maria Christina Häggman 16.4.1766 – 24.2.1767 Catharina Christina Häggman 29.10. – 25.12.1763 Aron Erson Häggman 19.5.1764 – 2.8.1764

Vuoden 1974 remontissa vanha lattia hautaluukkuineen jätettiin uuden lattian alle. Vanhan lattian hirsii tukevat betonipalkkien väliin jätetyt, ja niihin pultatut niskahirret. Uuteen lattiaan ei tehty luokkuja, eikä alapohjan tilannetta ollut mahdollista tarkkailla.

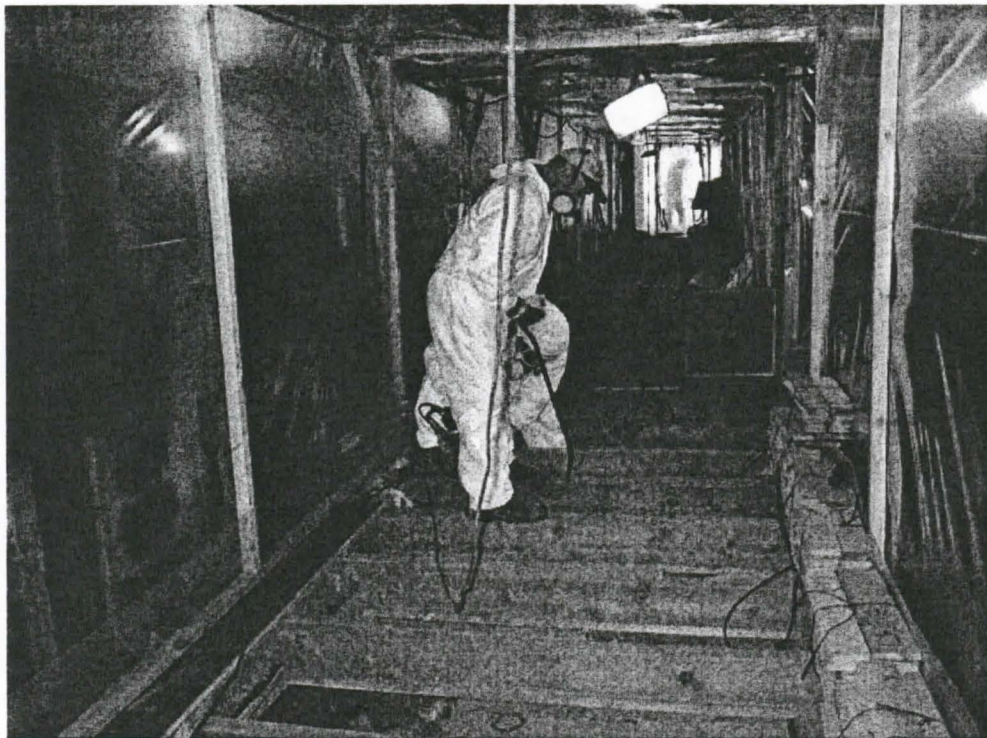
Kuva 1. Betonipalkkiin pultattu vanhaa lattiaa kannatteleva niskahirsi kammion 14 länsipuolella (125612: 117).

1.2. Työn kulku

Lattia avattiin kuorista, asehuoneesta, sakastista ja eteisestä sekä kirkkosalista käytävien kohdalta. Avauskohdat osastoitiin ennen lattian avausta, osastoinnilla estettiin pölyn pääsy muihin osiin kirkkoa.

Rossilattian poiston jälkeen paljastui, että lattian alle oli kirkkosalissa ja eteisessä jätetty vanha lattia hautaluukkuineen. Lattian alustaa ei päässyt puhdistamaan ilman vanhan lattian osittaista poistoa käytävältä ja eteisestä.⁵ Hautaluukut pyrittiin säilyttämään kokonaisina siirtelemällä niitä lattianiskojen alla, mutta tämä ei onnistunut silloin kun väli kammion seinän yläreunan ja lattianiskan välillä oli liian pieni. Tämän vuoksi kahdesta hautaluukusta jouduttiin poistamaan osa.

Puhdistustyöt lattian alla etenivät kammioittain. Rakennusjätteen, kammioiden säilyneiden seinien ja betonipalkkien vuoksi näkyvyys lattian alla oli huono. Etenemään päästiin vasta kun lattian alle tehtiin tilaa raivaamalla ylimääräinen materiaali pois. Osa haudoista oli näkyvissä ainakin osittain heti lattianpoiston jälkeen, mutta suurin osa hautakammioiden sisällöstä paljastui vähä vähältä puhdistustöiden edetessä.

Kuva 2. Työkuva kirkkosalin keskikäytävältä (125612:29).

Rakennusjäte poistettiin lattian alta käsipelillä. Kammioissa oli sekaisin jätelautaa, turve- ja tuohilevyjä, tiiliskiviä, muoviroskaa ja irtomaata. Jätteen poisto oli hyvin hidasta, sillä roskat täytyi nostaa yksitellen tai ämpärissä kapeasta lattianiskojen välistä lattian päälle kottikärryihin. Liikkuminen lattian alla oli vaikeaa, koska ryömintätilaa ei ollut ennen jätteen poistoa. Puhdistuksen jälkeenkin, siellä missä lattiaa ei ollut poistettu yläpuolelta, mahtui ainoastaan ryömimään tai konttaamaan. Lisäksi työmiesten täytyi liikkueessaan varoa hautoja.

Joillakin alueilla käytettiin teollisuusimuria ylimääräisen maan poistoon. Näin tehtiin alttarin ja saarnastuolin alla, missä ei vaikuttanut olevan hautauksia sekä tehtäessä reittiä keskikäytävältä kirkkosalin länsipäähän. Imuroitu maa oli pääasiassa hiekkaa. Imurointi suoritettiin siten, että arkeologi pystyi tarkkailemaan poistettavaa maata, ja tarvittaessa keskeyttämään imuroinnin.

⁵ Vanha lattia hautaluukkuineen on dokumentoitu piirroksen Tornio, kirkko 851:1:0018 (RHo).

1.3. Dokumentointimenetelmät

Dokumentoinnin perustana käytettiin vuoden 1974 remontin yhteydessä tehtyä piirrosta⁶ säilyneistä hautakammioista. Piirroksista käy ilmi hautakammioiden sijainti, säilyneet seinät ja seinämateriaali. Piirros on laadittu ennen betonipalkkien valamista, sillä betonipalkkien tieltä kaadettuja kammioiden seiniä ei siihen ole merkitty.

Dokumentoinnin ensisijaisena tarkoituksena oli määrittää hautausten sijainti ja lukumäärä sekä arvioida arkkujen ja vainajien kuntoa. Hautaukset mitattiin, silloin kun se oli mahdollista, paikoilleen kammioon. Mitat otettiin säilyneistä kammion seinistä. Lisäksi kirjattiin ylös mahdollisuuksien mukaan arkkujen mitat, pintakäsittely (lautojen profilointi, maalattu/lakattu arkku) ja tehtiin huomioita arkun koristelusta ja kunnosta. Joidenkin arkkujen kohdalla mittaukset eivät olosuhteista johtuen olleet mahdollisia.

Arkkujen sisältöä ja vainajien kuntoa tarkastettiin pistokokeenomaisesti. Arkuista tarkastettiin ne, joissa kansi oli rikki, ja vainaja osittain tai kokonaan näkyvissä, tai nähtävissä kannen rikkinäisiä lautoja siirtämällä, sekä helposti avattavat vauvojen/pikkulasten arkut. Kantta ei avattu, mikäli näytti siltä, että sen avaaminen aiheuttaisi vahinkoa arkulle tai vainajalle. Tarkastuksia pyrittiin tekemään tasapuolisesti joka puolella kirkkoa, jotta mahdolliset ongelma-alueet, ja erot säilyneisyydessä tulisivat esiin.

Tarkastetut vainajat valokuvattiin. Lisäksi kirjattiin ylös, onko vainajalla säilynyt pehmytkudoksia ja/tai vaatetusta, ovatko kirstun sisustustekstiilit säilyneet, ja mitä muuta kirstussa pystyttiin havaitsemaan (esim. kukkaseppele, kuusenhavuja jne.).

Koska työ oli ensisijaisesti valvontatyötä, kattavaan tutkimukseen arkuista ja vainajista ei pyritty, eikä työn puitteissa olisi pystyttykään. Työn tilaajan toivomus oli, ettei puhdistustöiden edellyttämää valvontaa ja dokumentointia suurempaa tutkimusta tehdä.

Haudat numeroitiin dokumentointi järjestyksessä. Kammioiden numeroinnissa päädyttiin selvyiden vuoksi kammiokartan numerointiin, jota Rinne käyttää artikkelissaan. 1974 karttaa piirrettyä kaksi edellisestä puuttuvaa kammiota nimettiin kammioiksi A ja C.

⁶ Tornio, kirkko 851:1:0019 (Rho).

2. HAUDAT

2.1. Yleistä haudoista ja niiden sijainnista

Tornion kirkossa vainajat on haudattu pääasiassa kirkkosalin lattian alla olleisiin hautakammioihin. Hautakammioissa on tavallisesti useita hautoja. Hauta tarkoittaa tässä vainajaa arkkuihin tai vainajaa ilman arkkua sekä paikkaa, johon vainaja on haudattu. Yksittäisiä hautoja, jotka eivät sijaitse hautakammiossa, kutsutaan multahautoiksi. Tavallisesti haudan pääpuoli on länteen päin.

Arkku koostuu kannesta ja kirstusta. Ellei tekstissä ole toisin mainittu, arkut ovat muodoltaan ns. keskeltä leveneviä, eli arkun levein kohta on vainajan hartioiden kohdalla.

Hautauksia löytyi kirkon ulkoseinien sisäpuolelta kaikista muista tiloista paitsi sakastista (HAUTAKARTTA). Kirkkosalissa hautaukset ovat/ovat olleet pääasiassa hautakammioissa. Ainoastaan yksi hauta löytyi kammioiden ulkopuolelta, se sijaitsee eteisestä tultaessa kynnyksen ja kammion 21 välissä. Eteisen ja asehuoneen hautaukset ovat mahdollisesti multahautoja.

Hautoja tai mitään niihin viittaavaa ei löydetty kirkon luoteiskulmasta, saarnastuolin eikä alttarin alta. Näillä alueilla hiekkaa oli lähelle vanhan lattian pohjaa. Alueet puhdistettiin imuroimalla.

Altтарin alainen haudaton alue rajautuu kammioiden 2, 5 ja 6 seiniin sekä kirkon itäseinään. Ylimpänä oli 20-40 cm kerros harmaata hienoa hiekkaa, jonka jälkeen, alaspäin mentäessä, hiekka muuttui karkeammaksi ja väriltään punertavaksi.

Saarnastuolin alla, kammion 13 ja kirkon pohjoisseinän välissä hiekka yltää vanhan lattian pohjaan saakka. Kuten alttarin allakin, täällä oli ylimpänä hienon harmaan hiekan kerros, jonka alla on punertavaa hiekkaa. Lisäksi alueella on runsaasti isoja, miehennostannaista suurempia kiviä.

Sakastin pohjoispäässä, käytävän kohdalla, oli harmaata hienoa hiekkaa lähes lattian pohjaan saakka. Kirkkosalia lähestyttäessä maan pinnan korkeus laski loivasti ollen kynnyksen lähetyvillä 40 - 50 cm päässä lattianiskasta. Sakastin eteläpäässä hiekan päällä oli runsaasti puuroskaa, pohjoispää oli lähes roskaton. Lattian alta poistettiin puuroska ja pohjoispään maan pintaa alennettiin. Lattian alta löytyi 8 kappaletta punaisiksi värjäytyneitä/maalattuja irrallisia arkkulautoja ja niiden kappaleita sekä yksi rautainen arkun kahvan osa. Muut hautauksiin viittaavaa ei havaittu.

2.2. Hautakammiot

KAMMIO 1

Mitat: 2,1 m x 3,3 m

Haudat: 18-19, 27-29, 107-114, 124-125, 130 (16 kpl)

Kuvat: 125611: 1-3, 6, 23, 39; 125612: 56, 75, 77-80, 84, 103-105, 223-224, 339-346, 376

Kammio 1 sijaitsee toisessa hautarivissä pohjoisimpana. Se on suuri hirsikammio, jonka seinistä ainoastaan itäseinä on säilynyt. Seinän hirret ovat hyväkuntoisia. Betonipalkit kulkevat kammion pohjois- ja eteläseinän kohdalla. Eteläisemmän

betonipalkin muotin tuentaan on käytetty hirttä, joka puolestaan on tuettu arkun kanteen. Ilman virtaus betonipalkin ali oli täysin estetty.

Kammio puhdistettiin 8. ja 12.9. Puhdistus aloitettiin alttarin pohjoispuolelta, pohjoisseinän vierestä. Pohjoisseinän hirsii oli irrallaan kammion pohjoispäässä sekä betonipalkin alapuolella hiekkaan hautautuneena, mutta ne jouduttiin poistamaan tuuletuksen varmistamiseksi. Puhdistuksen alkaessa kammiossa nähtiin kymmenkunta arkkua, joiden päällä oli yksittäisiä roskia ja turvelevyjä. Arkkujen lukumääräksi vahvistui lopulta 16:sta, mutta arkkuja on mahdollisesti lisää nyt nähtyjen arkkujen alla. Arkuista yhdeksän on vauvojen arkkuja, ja ne ovat aikuisten arkkujen päällä ja väleissä. Aikuisten arkkujen alla on todennäköisesti vielä toinen arkkukerros, joista ainoastaan pohjoisin arkku on nyt näkyvissä (Hauta 130).

Hauta 18

Hauta 18 on kellertävä vauvan arkku. Se on arviolta noin 70 cm pitkä, ja sen kansi levenee keskeltä voimakkaasti. Arkun pääpuoli nojaa arkun 28 kanteen, jalkopää on arkun 27 kyljen vieressä, alempana kuin pää. Kannen päällä on kolmion mallinen (teko)lehväseppeli, jonka kärjissä on kangasrusetit. Kannen laudat on profiloitu. Arkku vaikuttaa ehjältä.

Hauta 19

Hauta 19 on kellertävä vauvan arkku pohjoisimman betonipalkin vieressä. Arkun pituus on 65 cm, ja kirstun korkeus 13 cm. Kirstun toinen sivulauta on irti. Kannen laudat on profiloitu. Arkku siirrettiin isojen arkkujen päälle, jotta betonipalkin alustaa päästiin puhdistamaan arkkua vahingoittamatta.

Kirstun reunakankaan rippeitä on vielä kiinni kirstun yläreunassa nuppineuloilla. Vainajan kallo on pysynyt kasassa, pääläella on säilynyt kalloa tukemassa mahdollisesti pehmytkudoksia ja/tai myssy. Vauvalla on ollut päällään nuttu, jonka metallinapit erottuvat vielä repaleisesta kankaasta. Kirstun pohjalla on heiniä.

Hauta 27

Hauta 27 on mustaksi(?) maalattu aikuisen arkku. Se on kammion isoista arkuista pohjoisin, ja sijaitsee betonipalkin vieressä. Arkun pituus on 185 cm, ja pääpuolen leveys 45 cm. Arkun pohjoiskylki on painunut hieman kasaan. Se on vaurioitunut mahdollisesti betonipalkin valun yhteydessä. Kannen lautoja ei ole profiloitu.

Hauta 28

Hauta 28 on kellertäväksi lakattu aikuisen arkku arkun 27 eteläpuolella. Sen pituus on noin 170 cm, ja leveys pääpuolesta 52 cm. Kannen sivulaudat on profiloitu, myös keskilaudassa on pieni porrastus. Arkku vaikuttaa ehjältä. Arkun etäisyys lattianiskan yläpinnasta on 80 cm.

Hauta 29

Myös hauta 29 on kellertäväksi lakattu aikuisen arkku. Se sijaitsee kammion keskivaiheilla. Arkun pääpuolen leveys on 67 cm. Kansi ei ole täysin paikoillaan vaan kannen ja kirstun välissä on pieni rako. Kannen laudat on profiloitu. Kannen keskilauta on irronnut ja luisunut sivuun. Tästä aukosta voi nähdä, että ainakin arkun sisustustekstiilit ovat säilyneet. Vainajan pään alla on vaalea tyyny ja patja. Vainajaa ei päästy tarkastelemaan lähemmin, sillä arkun päällä on kiikkerästi arkku 109.

Hauta 108

Hauta 108 on keltaiseksi maalattu vauvan arkku arkkujen 28 ja 29 välissä. Sen pituus on noin 70 cm. Arkun jalkopää on kammion itäseinää vasten. Kannen laudat on profiloitu. Kannen reunoilla, sen leveimmällä kohdalla, on vaaleanpunaiset kangasrusetit.

Hauta 109

Hauta 109 on kellertävä vauvan arkku. Se on arkun 29 päällä, pääpuoli kohti kammion koilliskulmaa. Arkku tuskin on alkuperäisellä paikallaan, sillä sen pohja nojaa arkun 29 kannen pohjoispuoliseen sivulautaan vainajan ollen siten pää alaspäin. Arkun pohja on irronnut ja luisunut sivuun. Kannen sivulaudat on profiloitu.

Hauta 110

Hauta 110 on kellertävä pohjois-eteläsuuntainen vauvan arkku. Sen jalkopää on arkun 29 jalkopäätä vasten pystyssä, pääpuoli on arkun 30 jalkopään tuntumassa huomattavasti jalkopäätä alempana. Kannen laudat on profiloitu.

Hauta 111

Hauta 111 on kellertäväksi lakattu aikuisen arkku. Se on kammion isoista arkuista eteläisin, ja tulee osittain eteläisemmän betonipalkin alle. Arkku voidaan nähdä myös kammion 5 puolelta. Kannen päätylauta on irti samoin mahdollisesti kirstun pääty.

Hauta 112

Hauta 112 sijaitsee arkkujen 29 ja 30 välissä, niiden pääpuolella. Se on keltaiseksi maalattu vauvan arkku, jonka pituus on 67 cm, ja pääpuolen leveys 25 cm. Kirstun korkeus on 15 cm. Arkun pohja on arkun 30 kannen sivulautaa vasten. Kansi oli kumollaan arkun vieressä, ja se laitettiin paikoilleen. Kannen laudat on profiloitu. Kirstun sisältö on muuttunut harmaan ruskeaksi, vainajan pää on tunnistettavissa. Sisustustekstiileistä on rippeitä jäljellä.

Hauta 113

Hauta 113 sijaitsee arkun 112 perässä, arkkujen 29 ja 30 välissä. Se on kellertävä vauvan/pikkulapsen arkku. Kannen päädyssä olevaan kilpeen on kirjoitettu mustalla maalilla: *..FED:MILLIAND.. .. Den ..(?)9 Octobris 179(?)5*. Kannen laudat on profiloitu.

Hauta 114

Hauta 114 on arkkujen 30 ja 111 välissä niiden pääpuolella, pohja vasten arkun 30 sivulautaa. Se on kellertävä vauvanarkku. Arkun päällä on aikuisen kirstun päätylauta, mahdollisesti arkusta 111. Kansi on rikki, mutta paikoillaan. Kirstu vaikuttaa ehjältä. Kannen ja kirstun välissä näkyvät sisustustekstiilit ovat säilyneet valkoisina.

Haudat 107 ja 124

Hauta 124 on soikionmuotoinen pohjois-eteläsuuntainen noin 30 + cm pitkä pärerasia arkun 18 alla. Rasia on samanlainen kuin kammiossa 15 oleva pienempi pärevakka. Rasiassa on todennäköisesti keskosen jäänteet. Hauta 107 on kellertävä

lapsen arkku arkkujen 27 ja 28 välissä, arkun 18 ja pärevakan alla. Arkun kansi on luisunut hieman sivuun.

Hauta 125

Hauta 125 on kellertäväksi lakattu aikuisen arkku arkun 29 eteläpuolella. Sen pääpuolen leveys on 60 cm. Kannen laudat on profiloitu. Arkun päädyssä on koristeileikattu kilpi.

KAMMIO 2

Mitat: 2,3 m x 2,5 m

Haudat: 20-22 (3 kpl)

Kuvat: 125611: 13-14, 33; 125612: 57, 81-83, 314-316, 377-385

Kammio 2 sijaitsee ensimmäisessä hautarivissä, alttarin pohjoispuolella ja osittain sen alla. Sen seinät on muurattu tiilestä. Betonipalkki lävistää kammion sen pohjoislaidassa. Länsi- ja itäseinä on hajotettu palkin kohdalta, mutta pohjois- ja eteläseinä ovat lähes ehjiä.

Kammio puhdistettiin 8.9. Kammiossa oli jonkin verran puuroskaa ja turvetta, jotka poistettiin. Kammiossa on näkyvissä kolme täysikokoista arkkua (haudat 20-22). Näistä arkku 22 on nostettu arkun 21 päälle mahdollisesti betonipalkin valuun yhteydessä. Arkut ovat hyväkuntoisia ja kuivan oloisia. Kammion eteläreunaa ei päästy näkemään.

Hauta 20

Hauta 20 on pohjoisin kammion arkuista. Se on mustaksi maalattu arkku, johon on koristeeksi maalattu valkoisia 3- ja 5-sakaraisia kukkia. Sen pituus on 196 cm ja leveys pääpuolesta 59 cm, jalkopäästä 47 cm ja leveimmältä kohdalta noin 75 cm. Kannen sivulaudat on profiloitu. Kansi ei ole täysin kohdallaan vaan kannen ja kirstun välistä näkyy arkun sisällä olevaa tuohtia. Arkun etäisyys lattianiskan yläpinnasta on 88 cm

Hauta 21

Hauta 21 sijaitsee arkun 20 vieressä, kammion keskivaiheilla. Se on samalla tavalla maalattu ja koristeltu arkku kuin arkku 20. Kannen sivulaudat on profiloitu. Kirstu on yhä hautautunut osittain maahan.

Hauta 22

Hauta 22 on arkku, joka on nostettu arkun 21 päälle. Arkku on maalattu keltaiseksi ja ulkopintaan on kiinnitetty metallilevystä muotoiltuja kuusisakaraisia tähtiä. Kirstun laidoilla on kolme kahvallista kilpeä. Kilvet on koristeltu pakottamalla. Arkun kannen sivulaudat on profiloitu. Kannen pohjoispuolen sivulauta on irrallaan ja tippunut osittain kirstuun. Kirstun yläreunan maalaamaton sisäpinta näkyy tästä aukosta, siinä ei ainakaan enää ole reunakangasta. Arkussa on profiloidut jalat kirstun kulmissa, ja kaksi molemmilla pitkillä sivuilla. Osa jaloista on irronnut.

Kuva 3. Kammion 2 arkkuja. Ylinnä arkku 22 (125612:314).

KAMMIO 3

Mitat: 2,2 m x 1,5 m

Haudat: 23-26 (4 kpl)

Kuvat: 125611: 4-5; 125612: 85-90

Kammio 3 sijaitsee pohjoisimpana ensimmäisestä hautausrivistä, kirkkosalin koilliskulmassa. Betonipalkki kulkee kammion pohjoislaidassa ja pohjoislaita on tuhoutunut täysin. Muuten kammion seinät ovat pystyssä.

Kammio puhdistettiin 8.9. Kammiossa on näkyvissä yksi aikuisen arkku ja kolme lasten arkkuja (haudat 23-26). Arkkujen päällä oli vain yksittäisiä roskia. Kammion pohjoislaitaan on valunut betonipalkin ja ulkoseinän välistä hiekkaa. Kammion lounaiskulmassa on kolo, josta nähdään, että nyt näkyvissä olevat arkut ovat ainakin 50 cm kammion alkuperäisen pohjan yläpuolella. Niiden alla on/on ollut todennäköisesti toinen arkkukerros. Rinne mainitseekin tässä kammiossa hänen aikanaan olleen ainakin 4 aikuisen arkkuja ja 9 lapsen arkkuja.⁷

Hauta 23

Hauta 23 on lapsen arkku, jonka kansi oli luisunut pois paikoiltaan. Arkku on kellertäväksi öljytty/lakattu, ja sen pituus on 80 cm, pääpuolen leveys 25 cm ja jalkopään leveys 21 cm. Arkku on keskeltä levenevää mallia, ja sen kansi on profiloitu. Kannen keskilauta puuttuu ja kirstusta on irronnut toinen sivulauta. Myös kirstun pohja on rikkinäinen. Kannen päädyssä on metallikilpi, jossa on todennäköisesti ollut vainajan nimi. Kilpi on kuitenkin niin huonossa kunnossa, ettei tekstistä saa enää selvää.

Arkun vainajalla on säilynyt pehmytkudoksia nenässä, leuassa ja poskissa, jotka ovat säilyttäneet pyöreytensä. Leuan alla näyttäisi olevan nauharusetti. Kallon päällä on

⁷ Rinne 1921, 218.

jäänteitä (teko)lehtiseppeleestä. Päättä lukuun ottamatta arkun sisältö on huvennut vähiin. Kirstun yläreunassa on reunakankaan rippeitä.

Hauta 24

Hauta 24 on kellertävä öljytty/lakattu aikuisen arkku. Sen pituus on 180 cm, ja leveys jalkopäästä 36 cm.

Hauta 25

Arkku 25 on osittain arkun 23 alla. Se on kellertävä öljytty/lakattu lapsen arkku. Kirstun pituus on 78 cm, ja leveys pääpuolesta 25 cm ja jalkopäästä 15 cm. Kirstu on painunut hieman kasaan pohjoissivultaan. Profiloitu kansi on hajonnut, ja toinen sivulaudoista peittää kirstun sisällön. Kansi on kiinnitetty puutapein kirstuun.

Hauta 26

Hauta 26 on arkku, jonka kaikki laudat ovat irronneet toisistaan ja levällään arkun 25 vieressä. Vainajan jäänteet ovat arkun pohjalaudan ja toisesta arkusta peräisin olevan kannen sivulaudan välissä. Arkun sisältö on painunut kasaan. Vainajan kallon kappale ja ainakin osittain paikoillaan olevat kylkiluut ovat tunnistettavissa tummuneesta sisällöstä. Hänellä näyttää olevan päässään myssy, jonka päällä on ollut (teko)lehtiseppele. Vainajan alla on kuusenhavuja.

KAMMIO 4

Mitat: 2,3 m x 2 m

Haudat: 122-123 (2 kpl)

Kuvat: 125612: 45-47

Kammio 4 on eteläisin kammio toisessa hautarivissä. Sen päällä on hautakivi, jossa on teksti: *Ehrich Hindrikson, Anna Margareta Loman 1706*. Kammion seinät ovat tiilestä, ja rapatut sisäpuolelta. Kaikki seinät ovat yhä pystyssä, vaikkakin pohjoisseinä on osittain sortunut.

Kammioon päästiin kurkistamaan kammion 5 puolelta. Näkyvissä on kaksi aikuisen arkkua (Haudat 122, 123), joista eteläisimmän kansi on rikki. Arkkujen päälle on pudonnut muutamia tiiliä ja hiukan puuroskaa.

Hauta 122

Hauta 122 on mustaksi maalattu aikuisen arkku eteläisimpänä kammiossa. Kannen laudat ovat lahoja, ja tippuneet kirstuun. Arkku ja kammion eteläseinän välissä, ja osittain arkun päällä on tuohilevyjä. Vainajan kallo on näkyvissä. Päälaella on säilynyt ihoa, mutta muuten pehmyt kudoksia ei näytä säilyneen.

Hauta 123

Hauta 123 on kellertäväksi lakattu aikuisen arkku kammion pohjoislaidalla.

KAMMIO 5

Mitat: 2,2 m x 3,4 m

Haudat: 1-6 (6 kpl)

Kuvat: 125612: 4-6, 8-9, 27, 30-31, 37-44, 48-55, 189, 386-391

Kammio 5 sijaitsee alttarin edessä, kirkkosalin keskikäytävän kohdalla. Sen seinät on muurattu tiilistä ja rapattu sisäpuolelta. Yksi betonipalkeista kulkee kammion poikki

sen etelälaidassa, toinen on välittömästi kammion pohjoisseinän takaa. Kammion seinistä on parhaiten säilynyt länsiseinä, joka on pystyssä lukuun ottamatta sen eteläreunaa ja joitakin yläreunasta irronneita/irrotettuja tiiliä. Pohjoisseinää on säilynyt ainoastaan betonipalkin alareunan alapuolella. Eteläseinä on kallellaan etelää kohden. Jäänteitä kammion itäseinästä ei ollut näkyvissä pudistuksen alkaessa.

Ennen puhdistusta kammion pohjoispuoliskossa on näkyvissä suuri keltaiseksi maalattu arkku (Hauta 1), ja sen eteläpuolella arkun kansi. Kammiossa on runsaasti irtotiiliä, eriaikaista rakennusjätettä ja aikaisemmin lattia eristeenä käytettyä turvetta, vanhoja lattialankkuja jne. Arkku 1 on vinossa niin että jalkopää on pohjoisempana kuin pääpuoli. Pääpuoli on lisäksi ylempänä kuin jalkopää. Jalkopäästään arkku on hautautunut rakennusjätteeseen ja tiilimurskeeseen.

Kammio puhdistettiin 1.9. – 2.9.2005. Rakennusjätettä poistettaessa havaittiin arkun 1 alapuolella lisää arkkuja. Arkut paljastuvat kun rakennusjätettä yms. on poistettu jo useita kymmeniä senttejä. Lisäksi huomattiin, että kammion itäseinä on haljennut keskeltä kahtia, ja molemmat puoliskot ovat kaatuneet viistosti kammioon alimpien arkkujen päälle. Arkkuja on lopulta kammiossa 6 kpl, joista arkku 1 on ylemmässä tasossa, ja arkut 2-6 sen alapuolella peittäen kammion pohjan. Irtonainen maa alimpien arkkujen päällä todettiin kosteaksi (housujen polvet kastuivat). Kammion pohjaa ei päästy näkemään. Kammion syvimmän kohdan etäisyys lattianiskan yläpinnasta 220 cm.

Kuva 4. Arkun 1 jalkopää oli hautautunut tiilimurskeeseen. Kuvassa oikealla on sortuneen itäseinän kappale. (124612:31).

Hauta 1

Hauta 1 on keltaiseksi maalattu keskeltä levenevä aikuisen arkku. Kirstu näyttää ehjältä, mutta kannen alin lauta arkun eteläpuolella on irronnut liitoksestaan. Arkun eteläpuolella, kirstun ja kannen välistä roikkuu repaleista ohutta tekstiiliä, mahdollisesti arkun sisustuskangasta. Arkku on koristeltu koristeleikkauksin sekä kannen keskikohdalta, että kirstun alaosasta. Arkun laidoilla on kolme kahvallista kilpeä. Kilvet on koristeltu maalaamalla ja pakotekoristelulla. Rinne mainitsee, että ilmeisesti tämän arkun päässä olisi ollut kilpi, jossa kirjoitus ”Här hvilar. Encke Fru Rådmanskans Sus. Carlenius. Föd d 31 Aug. 1741, Död d. 1 octob. 1818”.⁸ Enää arkun päädyssä ei ole kilpeä, mutta kammioista tuli rakennusjätteen seasta irtolöytönä kilpi, josta kyseinen teksti erottuu enää vaivoin (Kuva 125612: 386). Kilpi on samanmuotoinen ja samoin maalauskoristeltu kuin arkussa yhä kiinni olevat kahvalliset kilvet.

Arkun sisään päästiin kurkistamaan kannen irronnutta lautaa siirtämällä. Näin nähtiin arkun päätypuoleen. Arkun vainaja näyttää muumioituneelta, mm. hänen kasvojen muotonsa on säilynyt. Vainajan lisäksi arkussa on säilynyt pielusta, joka nyt on väriltään kellertävä.

Hauta 2

Hauta 2 on arkku haudan 1 alapuolella. Tämäkin arkku on kellertävä, joko keltaiseksi maalattu tai öljytty. Arkun kansi on hajonnut, ja luiskahtanut kirstun päältä pois kannen keskilautaa lukuun ottamatta. Kirstun luoteiskulma sisältöineen on näkyvissä arkun 1 pohjoispuolella. Luoteiskulmasta voidaan nähdä kirstussa vainajan pää, jossa ovat säilyneet ruskeat hiukset. Kirstun valkoiset sisustustekstiilit ja mahdollisesti myös vainajan vaatteet ovat ainakin osittain säilyneet. Kirstuun on varissut puuroskaa ja muhaa.

Hauta 3

Hauta 3 on arkku, josta ainoastaan noin puolet on näkyvissä. Jalkopää on edelleen maan ja sortuneen itäseinän alla. Arkun kansi on rikki, vaikkakin kannen laudat peittävät yhä kirstua. Kammion länsiseinää vasten olevat kannen lautojen päät ovat rikkoutuneet. Arkku on täynnä muhaa, joka näyttää samalta kuin arkun ulkopuolella. Vainajaa ei erota kirstun ja kannen välisestä raosta.

Hauta 4

Hauta 4 on keltaiseksi lakattu täysikasvuisen arkku. Kannen laudat ovat irronneet toisistaan, mutta peittävät yhä kirstua. Arkun jalkopää on sortuneen itäseinän alla, pääpuoli on ylempänä kuin jalkopää. Kannen lautoja raottamalla voitiin nähdä arkun vainajan yläruumis. Vainajalla on säilynyt pehmytkudoksia, mm. leuan muoto on yhä nähtävissä sivulle kääntyneessä päässä. Arkun muu sisältö on vainajan kanssa saman väristä ruskeanmustaa muhaa. Vainaja oli mahdollisesti maatumistilassa.

Hauta 5

Hauta 5 on keltaiseksi lakattu täysikasvuisen arkku. Se on osittain arkun 4 päällä, ja siten ylempänä kuin arkut 2-4 ja 6. Arkun kansi oli näkyvissä jo ennen puhdistuksen aloittamista. Arkun pääpuoli on ylempänä kuin jalkopää. Kansi on hajonnut, mutta kannen laudat ovat pysyneet kirstun päällä. Kannen laudat on profiloitu. Kirstussa on

⁸ Rinne 1921, 219.

näkyvissä vaalea reunakangas. Kannen keskilautaa siirtämällä voitiin kurkistaa kirstuun. Vainajalla on säilynyt pehmytkudoksia, ja hän oli mahdollisesti maatumistilassa. Muita yksityiskohtia ei voitu erottaa.

Hauta 6

Hauta 6 on keltaiseksi maalattu (?) lapsen arkku. Se vaikuttaa ehjältä, vaikkakin kannen lautojen saumat näyttävät löystyneen. Arkun pituus on 115 cm ja kirstun korkeus 21 cm. Kannen laudat on profiloitu.

KAMMIO 6

Mitat: 2,2 m x 3,1 m

Haudat: 0, 16-17 (3 kpl)

Kuvat: 125612: 1-3, 17-25, 69-71

Kammio sijaitsee kirkon kaakkoisnurkassa, alttarin vieressä. Sen seinät on muurattu erikokoisista luonnonkivistä. Betonipalkit kulkevat kammion etelä- ja pohjoisseinän kohdalla, etelä- ja pohjoisseinä ovat hävinneet täysin. Kammion itä- ja länsiseinä ovat sen sijaan säilyneet lähes alkuperäisessä korkeudessaan betonipalkkien välillä. Osa seinien kivistä on pudonnut kammioon.

Rinteen aikana kammiossa oli näkyvissä ”suuri määrä arkkuja”.⁹ Nyt kammiossa on näkyvissä ainoastaan yksi vauvan arkku (hauta 0) kammion luoteiskulmassa kahden kiven varassa. Arkun eteläpuolella aikuisen hautaus (hauta 16). Lisäksi kammiossa on irrallinen reisiluu. Kammiossa ei ollut juurikaan rakennusjätettä lukuun ottamatta muutamia tiiliä ja laudan kappaleita, jotka poistettiin. Betonipalkkien muottilaudat poistettiin ja eteläisimmän betonipalkin kirkon ulkoseinän välistä poistettiin ylimääräistä maata ilmankierron varmistamiseksi. Kammio puhdistettiin 8.9.

Puhdistuksen edetessä löydettiin hautauksen 16 eteläpuolella noin 40 cm päässä länsiseinästä kiveä vasten aikuisen kallo (hauta 18). Lisäksi hautauksen 16 seassa havaittiin lapsen otsaluun kappale. Kammiossa on siis jäänteitä ainakin neljästä eri yksilöstä, joista kaksi on lapsia. Kammion pohjalla olevaa muhaa ei voi erottaa hautauksista, joten siihen ei kajottu. Kammion pohjan etäisyys lattianiskan yläpinnasta on 170 cm.

Hauta 0

Hauta 0 on kahden kiven varaan nostettu vauvan arkku. Pääpuolta tukevat kammion länsiseinämän alimmat kivet, jalkopäätä tukeva kivi on mahdollisesti peräisin hajonneesta pohjoisseinästä. Arkun pituus on 65 cm, korkeus 23 cm, ja leveys leveimmältä kohdalta 30 cm. Se on lakattu kellertäväksi. Arkku vaikuttaa muuten ehjältä, mutta kirstun sivulautojen saumat ovat löystynyt. Kannen laudat on profiloitu. Kansi on luiskahtanut pituussuunnassaan hieman pois paikoiltaan. Kannen sisäpuoli on maalattu valkoiseksi, ja siihen on kirjoitettu mustalla maalilla: *Anna Catharina Björn Född Den 15 Januarii 1775 Död Den 15 Martu 1775*.

Arkun vainaja on noin 40 cm pitkä, ja hänellä on säilynyt pehmytkudoksia ainakin kasvoissa sekä oikeassa kädessä. Oikean käden väri on säilynyt vaaleana, ja sormissa on yhä kynnet. Kasvot ovat tummuneet tumman ruskeiksi. Kädet ovat rinnan päällä. Vauvalla on päässään myssy ja päällään mahdollisesti mekko. Vainajan alaruumista

⁹ Rinne 1921, 219.

rinnan korkeudelta peittää valkoinen vekiäetty kangas, joka on kiinnitetty kirstun jalkopäähän reunakankaaseen nuppineuloilla. Rinnan päällä on tekokukkia ja myssyn päällä on tekokukkaseppele. Kirstun tekstiilit ovat vaaleita, alkujaan mahdollisesti valkoisia, vainajan myssy ja mekko ovat tummempia. Kirstun sisällä, sen luoteiskulmassa, vainajan pään yläpuolella on vaaleaa tahnamaista ainetta.

Hauta 16

Hauta 16 sijaitsee kammion keskivaiheilla. Vainajan kallo on noin 30 cm päässä kammion länsiseinästä, ja jäännökset jatkuvat noin 200 cm kohti kammion itäseinää. Vainaja on lähes kokonaan hautautunut muhaan. Osittain näkyvän kallon saumat näyttävät täysin luutuneilta. Kallon lisäksi näkyvissä on molemmat lapaluut, rintalasta, 2 kylkiluuta ja vasen olkavarsi. Vainajan alaruumiin päällä on jäänteitä mustaksi maalatusta lahonneesta arkusta.

Hauta 17

Haudasta 17 on näkyvissä ainoastaan kallo. Kallo on isohkoa kiveä vasten haudan 16 eteläpuolella. Yläleuka hampaineen osoittaa kohti kammion länsiseinää. Vaikuttaa siltä, että kallo on pyörähtänyt ympäri joko kiven tippuessa kammioon tai muusta syystä. Kallon sijainti, suunnilleen samalla etäisyydellä länsiseinästä kuin haudan 16 kallo, ja muha kallon ympärillä eivät poikkeaa hautauksesta 16. Niinpä kallo vaikuttaa mielestäni ennemmin osalta hautausta kuin irtolöydöltä.

KAMMIO 7

Mitat: 2,3 m x

Haudat: 34-35, 55-57 (5 kpl)

Kuvat: 125611: 15-16; 125612: 109-111, 155-161, 356-357, 392

Kammio 7 sijaitsee kolmannessa hautarivissä eteläisimpänä. Sen seinät on muurattu tiilestä, mutta ainoastaan osa itäseinää on pystyssä. Kammioden 7 ja 8 välinen seinä on hajonnut ylhäältä päällimmäisten arkkujen pohjan tasoon asti. Yksi betonipalkeista kulkee kammion eteläseinän kohdalla.

Kammio puhdistus aloitettiin 13.9. kammion 11 kautta. Kammiossa oli näkyvissä kaksi huonokuntoista arkkuja (Haudat 34 ja 35). Arkkujen päällä oli vain yksittäisiä roskia, muuten kammiossa oli runsaasti irtotiiliä ja tiilimurskaa. Roskia ja tiiliä poistettaessa nähdään arkkujen 34 ja 35 välissä vauvan arkku (Hauta 55) ja arkkujen alla kaksi aikuisen arkkuja (Haudat 56 ja 57). Päällimmäiset arkut ovat rikkinäisiä, ja niiden laudat lahoja.

Hauta 34

Hauta 34 on kellertävä, lakattu aikuisen arkku eteläisimpänä kammiossa. Sen pituus on noin 200 cm, leveys pääpuolesta 58 cm, jalkopäästä 26 cm, kirstun korkeus on 30 cm ja kannen korkeus noin 15 cm. Kansi on rikki, mutta kannen osat ovat yhä paikoillaan. Kannen laudat on profiloitu. Kirstun päässä on kahva. Osa kirstun pohjalaudoista on irti. Arkun etäisyys vanhan lattian pohjasta on noin 50 cm.

Kirstussa on sahalaitareunainen reunakangas, joka tulee muutaman sentin kirstun ulkopuolelle. Kangas on repaleinen ja värjäytynyt likaisen harmaaksi. Kannen keskilautaa siirtämällä voidaan nähdä arkun vainaja. Vainajalla on säilynyt pehmytkudoksia, hiukset ja vaatteet. Kädet on aseteltu rinnan päälle.

Hauta 35

Hauta 35 on keltaiseksi maalattu aikuisen arkku. Se on kiikkerästi arkun 56 päällä. Lähes kaikki arkun laudat ovat irrallaan ja osittain pahoin lahoja. Kirstu on jalallinen, osa profiloituista jaloista on irronnut, osa painunut kasaan. Yhteensä jalkoja on ollut neljä, ja niiden korkeus on 12 cm. Kannen laudat ovat profiloituja.

Arkun irtonaiset laudat peittävät vainajan, mikäli tämä on säilynyt. Kirstun pääpuolesta näkyvät sisustustekstiilit ovat valkoista palttinakangasta. Vainaja lepoalustana on ollut palttinakankaalla peitetty olkipatja ja tyyny.

Hauta 55

Hauta 55 on 70 cm pitkä pikkulapsen arkku arkkujen 34 ja 35 jalkopäiden välissä.

Haudat 56 ja 57

Haudat 56 ja 57 ovat arkkujen 34 ja 35 alla. Molemmat ovat aikuisen arkkuja, joista arkku 56 on väriltään kellertävä, arkku 57 mahdollisesti ruskeaksi maalattu. Arkuista on ainoastaan kansi näkyvissä, muuten ne ovat hautautuneet maahan. Kansien sivulaudat ovat profiloimattomia.

KAMMIO 8

Mitat: 2,4 m x 2,4 m

Haudat: 7, 36, 58-59, 126 (5 kpl)

Kuvat: 125611: 15, 17, 34-35; 125612: 58-60, 162-166, 318-321

Kammio sijaitsee kolmannessa kammiorivissä kirkon itäpäädyssä lukien, keskikäytävä eteläpuolella ulottuen noin metrin keskikäytävän puolelle. Siinä on tiilistä muuratut seinät, joista pohjoisseinä ja osa länsi- ja itäseinää ovat yhä pystyssä. Betonipalkki lävistää kammion länsi- ja itäseinän.

Kammion 8 puhdistus aloitettiin 5.9. Kammioita 8 ja 9 peitti vanha lattia, joka jouduttiin keskikäytävän kohdalta poistamaan, jotta kammioita päästiin puhdistamaan. Kammiossa 8 oli näkyvissä yksi vauvan arkku (Hauta 36) kammion etelälaidalla. Arkun päälle oli kaatunut osa kammion itäseinää. Kammiossa on runsaasti rakennusjätettä, muun muassa laudankappaleita sekä seinistä irronneita tiiliä, kuntaa ja tuohtia. Tässäkin kammiossa haisee pahalle. Kammiota puhdistettaessa roskien alta paljastuu toinen lapsen arkku (Hauta 7) aivan pohjoisseinämän vierestä. Arkun 7 alla huomataan vielä aikuisen arkku (Hauta 126). Kammion puhdistamista ei voida jatkaa keskikäytävän puolelta, koska se edellyttäisi arkkujen päällä seisomista.

16.9. Kammion puhdistusta jatketaan kammion 7 kautta. Kammioiden 7 ja 8 välisen seinän alaosa on säilynyt ylimpien arkkujen pohjan tasoon asti. Arkku 36 siirrettiin pois kaatuneen tiiliseinän alta. Arkun 36 pohjoispuolelta paljastuu kaksi päällekkäin olevaa täysikasvuisen arkkuja (Haudat 58 ja 59), joista alempi jää vielä osittain maan peittoon. Arkun 7 alla olevaa hautaa ei päästy tarkemmin dokumentoimaan tätäkään kautta.

Hauta 7

Hauta 7 on noin 70 cm pitkä kellertävä arkku. Sen kannen laudat ovat irronneet toisistaan, mutta peittävät yhä kirstua. Kannen päätykolmio on yhä kiinni kirstussa, mahdollisesti puutapeilla. Arkku on keskeltä levenevää mallia. Kannen sisäpuoli on

maalattu valkoiseksi, ja siihen on kirjoitettu mustalla: *Ebba Charlotta Fougts Född den 4 Marti Död 13 Juni 1770*. Kirstun sisustustekstiileistä on säilynyt ainoastaan rippeitä reunakankaasta kirstun ylälaidassa.

Arkun vainajalla on säilynyt pehmytkudoksia kasvoissa ja käsissä. Otsalta pehmytkudokset ovat käyneet vähiin ja otsaluiden halkio on näkyvissä. Posket ovat sen sijaan säilyttäneet pyöreytensä. Päässä on säilynyt kypärälakkityyppinen lakki (lakissa on otsan keskikohdalla pykälä alaspäin). Lakin päällä, pääläella on vihreä tekokukka. Vainajalla on päällään mahdollisesti mekko, mutta vaate on pahoin maatonut. Rinnan päällä on jäänteitä tekokukista. Vainajan alla kirstussa on kuusenhavuja ja veistolastuja.

Hauta 36

Hauta 36 on keltaiseksi maalattu vauvan arkku. Sen pituus on noin 60 cm ja leveys pääpuolesta 26 cm (kansi) ja 24 cm (kirstu). Kirstun korkeus on 18 cm, kannen noin 10 cm. Arkku on keskeltä levenevää mallia. Kannen sivulaudoissa on viisiportainen profilointi. Arkku näyttää ehjältä lukuun ottamatta kannen puuttuvaa keskilautaa. Kannen sivulaudoissa molemmin puolin arkku on kiinni punaiset nauharusetit, joiden välistä kannen poikki kulkee vihreä seppel.

Kirstussa on vainajan rinnan päällä paperilappu, jossa on vainajan nimi. Lappu on mahdollisesti irronnut kannesta, sillä tekstipuoli on alaspäin. Paperi on kostean tuntuista, eikä nimestä saa selvää. Rinne kuitenkin mainitsee kammiossa olleen Henric Fougts – nimisen vauvan, jonka nimi on kirjoitettu lappuun vainajan päällä.¹⁰ Tämä voisi olla kyseinen vainaja.

Vainajan kasvoissa on säilynyt iho. Muodon perusteella pehmytkudoksia on säilynyt myös jaloissa. Vauvalla on päässään myssy, jonka reunassa on pykäläreunainen nauha. Myssyn päällä on vihreä (teko)lehtiseppel. Myssy on väriltään vaalean ruskea. Vainajan paita on vaaleanvihreää palttinakangasta. Rinnan päällä on jälleen tekokukia. Alaosan vaatetuksesta ei saa selvää, mutta mahdollisesti vainajalla on päällään jonkinlaiset housut, sillä jalat erottuvat erillisinä. Kirstun reunakangas on valkoista palttinakangasta, jonka reunaan on ommeltu röyhelöksi kapea suikale sidokseltaan harvempaa rypyttettyä kangasta. Reunakangas on osittain irronnut kirstun reunoista.

Hauta 58

Hauta 58 on ylempi kahdesta päällekkäisestä arkusta. Arkun pituus on noin 185 cm ja pääpuolen leveys 52 cm, ja se on maalattu punertavan ruskeaksi. Kaikki kannen ja kirstun osat ovat irronneet toisistaan. Ne ovat kuitenkin yhä vainajan ja arkun pohjalaudan päällä ja vieressä. Kannen sivulaudoissa on profilointi. Kirstun päädyissä ja sivulaudoissa on kahvat.

Vainaja on kallon muodon ja vaatetuksen perusteella todennäköisesti nainen. Leualla ja kaulassa on säilynyt iho. Hampaat ovat varsin kuluneet. Kätet on asetettu rinnan päälle, ja niissä on hansikkaat. Vainajalla on päässään myssy. Pään vieressä on pitkiä valkoisia hapsuja, mahdollisesti hartiahuivista. Vainajan rinnan yläosa näyttää

¹⁰ Rinne 1921, 220.

paljaalta, mutta ainakin vasenta olkapäätä ja alaruumista rinnan päältä jalkoihin peittää repaleinen kangas. Kankaan ja vartalon välissä on kuusenhavuja.

Hauta 59

Hauta 59 on arkun 58 alla. Sitä ei voitu dokumentoida tarkemmin. Kuitenkin kyseessä on kellertävä täysikasvuinen arkku. Kansi ei ole enää tiiviisti kiinni, ja mahdollisesti myös kirstun laudat ovat irrallaan toisistaan.

KAMMIO 9

Mitat: 2,4 m x 2,3 m

Haudat: 8-12, 81, 100 (7 kpl)

Kuvat: 125611: 27, 125612: 62, 99-100, 285-286

Kammio 9 on kammion 8 pohjoispuolella kolmannessa kammiorivissä. Se on tiilikammio, josta suunnilleen puolet on keskikäytävän kohdalla. Betonipalkki lävistää kammion länsi- ja itäseinän pohjoislaidassa kammiota. Betonipalkin pohjoispuolella kammion seinät ovat sortuneet, mutta eteläseinä ja osa itä- ja länsiseinää ovat pystyssä.

Kammion puhdistus aloitettiin 5.9 keskikäytävän puolelta. Kammiossa oli näkyvissä kaksi aikuisen arkku (haudat 8 ja 9), joista arkku 8 on suunnilleen kammion keskikohdalla, arkku 9 tämän pohjoispuolella, ja yksi lapsen arkku kammion eteläseinän vieressä (hauta 10). Kammiossa oli runsaasti rakennusjätettä, kuntaa ja tuotia. Jätelaudat olivat lahoja, ja joissakin oli myös sientä. Jätteen alta paljastui vielä kaksi lasten arkku (haudat 11, 81). Kammion puhdistusta jatkettiin imuroimalla 3.10., jolloin kammion etelälaidalta lasten arkkujen alta löytyi vielä yksi aikuisen arkku ja lapsen arkku (haudat 12 ja 100). Hautausten dokumentointi jäi puutteelliseksi, koska kammioon ei voinut mennä arkkujen peittäessä sen pohjan kokonaan.

Kuva 5. Arkut 10 ja 11. Kammion puhdistus on kesken. (125612:286).

Hauta 8

Hauta 8 on ruskeaksi maalattu aikuisen arkku. Pääpuolen leveys on 41 cm. Kirstun eteläpuolinen sivulauta on irronnut, mutta yhä kallellaan kirstua vasten.

Hauta 9

Hauta 9 on betonipalkin alapuolella, kammion 9 pohjoislaidalla. Mustaksi maalatun arkun pituus on noin 190 cm, pääpuolen leveys 64 cm ja jalkopään leveys 40 cm. Kansi on profiloitu. Kannen pätylauta ja sivulaudan sauma on irronnut. Kansi ei ole täysin kohdallaan, kannen ja arkun välisestä pienestä raosta näkyy, että arkun sisustan tekstiilit ovat säilyneet.

Hauta 10

Hauta 10 on keltainen lapsen arkku kammion länsipäässä, kiinni kammion eteläseinässä. Arkun pituus on noin 80 cm. Kannessa on profiloitunut sivulaudat.

Hauta 11

Hauta 11 on lähes käsittelemättömän koivun värinen hieman kellertävä lapsen arkku arkkujen 10 ja 8 välissä. Arkun pituus on noin 80 cm, pääpuolen leveys 30 cm ja jalkopään leveys 16 cm. Kannessa on profiloitunut sivulaudat.

Hauta 12

Kellertävä aikuisen arkku arkkujen 10, 11 ja 81 alla.

Hauta 81

Hauta 81 on punertavan ruskeaksi maalattu lapsen arkku. Arkun pituus on 85 cm ja pääpuolen leveys 38 cm. Arkun jalkopää on kiinni kammion itäseinässä, etäisyys eteläseinään on noin 40 cm. Kirstun pohja on irti.

Hauta 100

Hauta 100 on kellertävä lapsen arkku kammion eteläseinää vasten heti arkun 10 itäpuolella. Arkku näyttää litistyneen kasaan.

KAMMIO 10

Mitat: - x 2,5 m

Hautaukset: -

Kuvat: 125612: 96-98

Kammio 10 sijaitsee pohjoisimpana kolmannessa hautarivissä. Se on ollut tiiliseinäinen kammio, seinistä ainoastaan eteläseinä on osittain pystyssä.

Kammiossa oli runsaasti irtonaisia lankkuja, muuta rakennusjätettä ja tiiliä kammion sortuneista seinistä. Kammio on täytynyt hiekalla ja kivillä. Näkyvissä ei ole arkkuja tai muuta hautauksiin liittyvää ylimääräisen materiaalin poistonkaan jälkeen. Kammion pohja jää hiekan, kivien ja tiilien peittoon.

KAMMIO 11

Mitat: 2,7 m x 2,2 m

Haudat: 31 (1 kpl)

Kuvat: 125612: 106-107

Kammio 11 sijaitsee neljännessä hautarivissä eteläisimpänä. Kammion seinät on muurattu tiilestä ja rapattu sisäpuolelta. Pohjoisseinä ja luoteisnurkka ovat ehjiä. Eteläisin betonipalkki kulkee kammion eteläreunaa.

Kammio puhdistettiin 12.9. asehuoneeseen vievän käytävän varrelta. Kammiossa on runsaasti hiekkaa, irtotiiltä, sekä irtonainen tiiliseinän kappale, joka nojaa kammion pohjoisseinään. Kammion pohjoisseinää vasten, irtonaisen seinänpaleen ja lounaisnurkan välissä on lahonneen arkun jäänteet, joiden seassa on näkyvissä muutamia ihmisluita (Hauta 31).

KAMMIO 12

Mitat: 2,4 m x 2,2 m

Haudat: 30, 32, 65-70 (8 kpl)

Kuvat: 125611: 19, 125612: 108, 167-171, 176-179, 184-185

Kammio 12 sijaitsee neljännessä hautarivissä kammion 11 pohjoispuolella. Noin puolet kammioista on kirkkosalin keskikäytävän kohdalla. Kammiossa on kiviseinät, jotka ovat sortuneet eteläseinää lukuun ottamatta. Myös koillisnurkka, ja osa itäseinää ovat säilyneet. Betonipalkki halkaisee kammion niin, että noin puoli metriä kammioista jää betonipalkin eteläpuolelle.

Kammion puhdistus aloitettiin 13.9. asehuoneeseen vievän käytävän varrelta, betonipalkin eteläpuolelta. Kammion eteläseinän ja betonipalkin välistä poistettiin yksittäisiä roskia. Tässä osassa kammioita on näkyvissä kaksi päällekkäistä arkkuja (Haudat 30 ja 32). Arkuista on näkyvissä ainoastaan jalkopäät, sillä ne ovat purkamattoman lattian alla ja betonipalkki ja kammioiden seinät estävät näkyvyyden muilta suunnilta. Ylimmän arkun etäisyys lattianiskan yläpinnasta on 65 cm.

Kammion puhdistusta jatkettiin 19. – 20.9. kirkkosalin keskikäytävän puolelta. Betonipalkin pohjoispuolella oli näkyvissä kaksi lasten arkkuja (Haudat 66 ja 67) ja pohjoisimpana yksi aikuisen arkku (Hauta 65). Kammion 13 tiiliseinä on kallellaan arkkuja 65 vasten. Rakennusjätettä poistettaessa nähdään vielä kolme arkkuja: arkun 65 alla oleva toinen aikuisen arkku (Hauta 68), lapsen arkku arkun 65 eteläpuolella, osittain arkun 66 alla (Hauta 69) sekä arkku arkun 67 alla (Hauta 70).

Hauta 30

Hauta 30 on väriltään kellertävä, mahdollisesti lakattu/öljytty aikuisen arkku. Mitat voitiin ottaa ainoastaan arkun jalkopäästä: Kirstun korkeus jalkoineen on 35 cm, kannen alareunan leveys 34 cm, kirstun yläreunan leveys on hieman kapeampi. Kannen sivulaudat on profiloitu. Kannen sulkemiseen tarkoitettut tapit ovat pystyssä kannen päällä. Kirstun päässä on kahvallinen koristeileikattu kilpi.

Hauta 32

Hauta 33 on ainoastaan hieman näkyvissä arkun 30 alla. Kyseessä on kuitenkin aikuisen arkku, joka on mahdollisesti maalattu mustaksi. Kannen sivulaudat näyttävät profiloituilta.

Hauta 65

Hauta 65 on kellertävä aikuisen arkku. Sen pituus on 180 cm, pääpuolen leveys 55 cm ja jalkopään leveys 40 cm. Arkun päällä oli kerros tuohtia ja turvetta. Kirstun pohja koostuu neljästä laudasta, joista kaksi keskimmäistä näyttävät olevan irti.

Kannen sivulaudat ja keskilauta on profiloitu. Kirstun päässä on samanlainen kahvallinen koristeileikattu kilpi kuin arkussa 30. Arkun etäisyys lattianiskan yläpinnasta on noin 55 cm.

Kannen lautojen raosta voitiin kurkistaa sisälle arkkuun. Vainaja on muumioitunut, ja hänellä on säilynyt muun muassa nenä. Kasvot näyttävät valkoisilta. Vainajalla on päällään mekko ja kädessään hansikkaat.

Hauta 66

Hauta 66 on kellertävä, lakattu/öljytty lapsen arkku. Sen pituus on 85 cm. Arkku sijaitsee kammion länsipäässä, sen keskivaiheilla, aivan betonipalkin vieressä. Kannen sivulaudat on profiloitu. Arkku vaikuttaa ehjältä.

Hauta 67

Hauta 67 on kellertävä, lakattu/öljytty lapsen arkku. Sen pituus on 115 cm ja pääpuolen leveys 34 cm. Arkku sijaitsee kylki arkun 65 kylkeä vasten, kammion itäpäässä betonipalkkia vasten. Arkussa on profiloituneet jalat. Kirstun jalkopäästä on irronnut päätylauda. Kannen laudat ovat irronneet toisistaan. Kannen päätylauda on kiinni kirstun pääpuolella, ja keskilauta on pudonnut kirstun sisään. Molemmat laudat on profiloitu. Muut kannen laudat ovat arkun vieressä.

Kirstun sisäpuolella, sen laidoilla on tuohtia. Myös vainajan kasvot on peitetty tuohella, mutta on mahdollista, että se on tehty vasta 1974 remontin yhteydessä arkun kannen puuttuessa. Kirstun sisustustekstiilit ovat säilyneet. Vainaja on muumioitunut. Pehmytkudoksia on säilynyt ainakin päässä, muun muassa nenä on hyvin säilynyt. Myös hiukset ovat säilyneet. Vainajalla on päällään mekko.

Hauta 68

Hauta 68 on aikuisen arkku arkun 65 alla. Kannen laudat on profiloitu.

Hauta 69

Hauta 69 on osittain arkun 66 alla, kylki vasten arkkua 65. Se on väriltään kellertävä ja sen pituus on noin 70 cm. Kannen keskilauta on irronnut ja pudonnut arkkujen väliin. Kannen laudat on profiloitu.

Hauta 70

Hauta 70 on arkun 67 alla, jalkopää kammion itäseinää vasten. Se on väriltään kellertävä arkku.

KAMMIO 13

Mitat: 2,3 m x 1,9 m

Haudat: -

Kuvat: 125612: 198-211

Kammio 13 sijaitsee neljännessä hautarivissä, puoliksi keskikäytävän puolella. Kammiossa on sisäpuolelta rapatut tiiliseinät. Eteläseinä on kallellaan kammion 12 puolelle ja itäseinä on osittain säilynyt. Muut seinät ovat tuhoutuneet. Betonipalkki halkaisee kammion sen keskikohdan pohjoispuolelta.

Kammio puhdistettiin 20.-22.9. Kammiossa oli runsaasti irtotiiliä, tuohtia, lastuja, vanhojen lattialankkujen kappaleita ja uudempaa lautaroskaa. Rakennusjätteen alla

oli noin 40 cm kerros kuivan tuntuisia kuusenhavuja. Betonipalkin pohjoispuoli kammiota on peittynyt hiekalla vanhan lattian pohjaan saakka. Hiekka poistettiin imuroimalla kammion lattiatasoon saakka. Kammiossa ei ole enää arkkuja, arkkulautoja tai mitään muuta hautauksiin suoraan liittyvää. Puhdistusta voitiin siten jatkaa kammion pohjaan saakka. Kammiossa on rapattu lattia, jonka etäisyys lattianiskan yläpinnasta on 130 cm.

KAMMIO 14

Mitat: -

Haudat: 37-39 (3 kpl)

Kuvat: 125612: 112-117

Kammio 14 sijaitsee viidennessä hautarivissä kirkon eteläseinustalla. Sen kaikki seinät ovat sortuneet. Kammiossa on runsaasti irtotiiltä ja hiekkaa. Tilaa rajaavat etelä- ja pohjoispuolella betonipalkit, lännessä vanhan lattian niskahirsi sekä itäpuolella kammion 11 tiiliseinä. Kammion etelälaidalla on hiekkaa betonipalkin alareunan tasolle asti.

Kammion puhdistus aloitettiin 13.9., jolloin sieltä poistettiin puoroska ja betonipalkkien muotit. Puhdistusta jatkettiin 23.9. imuroimalla pois kammion etelälaidalta ylimääräinen ja tuuletusta haittaava hiekka. Puhdistuksen alkaessa näkyvissä oli kaksi arkku (Haudat 37 ja 38). Aivan kammion pohjoislaidalla havaittiin roskien poiston jälkeen vielä kolmannen arkun kansi (Hauta 39). Liitteen 1 kammiokartan ja 1974 piirretyn kartan mukaan hauta 39 tulee kammion 14 ulkopuolella.

Hauta 37

Hauta 37 on aikuisen arkku kammion pohjoislaidalla. Sen pituus on noin 180 cm ja pääpuolen leveys 56 cm. Arkun kansi on rikki ja pois paikoiltaan. Myös kirstun laudat ovat irtoamassa. Kirstussa, sen pitkällä sivuilla, on kahvat. Kannen laudat on profiloitu. Arkun sisällä on roskia ja muhaa. Harmaanruskeasta sisällöstä erottuu vainajan pää, jossa muodon perusteella on säilynyt pehmytkudoksia, muusta kirstun sisällöstä tai yksityiskohdista en saanut selvää.

Hauta 38

Hauta 38 on kellertävä pikkulapsen arkku heti arkun 37 länsipuolella. Arkku on pohjois-eteläsuuntainen, pää etelään päin. Sen pituus on noin 85 cm, ja pääpuolen leveys 30 cm. Kirstu on hautautunut maahan. Kannen keskilauta on irronnut, ja poistettaessa roskia arkun ympäriltä myös muut kannen laudat paljastuivat irtonaiseksi. Kannen laudat on profiloitu. Arkun päällä on vihreä tekolehväsepple.

KAMMIO 15

Mitat: 2,3 m x 3,1 m

Haudat: 41-46 (6 kpl)

Kuvat: 125611: 7-9; 125612: 123-137, 219-221

Kammio 15 sijaitsee viidennessä hautarivissä kirkkosalin keskikäytävän kohdalla ulottuen hieman käytävän pohjoispuolelle. Kammio on hirsikammio, ja sen etelä- ja itäseinä olivat säilyneet, itäseinä neljän hirren ja pohjoisseinä kolmen hirren korkeuteen asti. Ne jouduttiin kuitenkin purkamaan, sillä eteläseinä oli kammion

eteläpuolista betonipalkkia vasten, ja esti ilman kulun. Hirsissä havaittiin myös jonkin verran lahoa. Betonipalkki lävistää kammion sen pohjoislaidalla.

Puhdistus aloitettiin 14.9. poistamalla vanha lattia kammion keskikohdalta. Heti vanhan lattian poiston jälkeen nähtiin kaksi vauvan/pikkulapsen arkkuja (Haudat 41 ja 42) kammion itäpäässä. Kammioista poistettiin vanhoja lahoja lattialankkuja, kunttaa, tuohta ja uudempaa puu- ja muovirooskaa. Näiden alta paljastui kolmen aikuisen ja yhden sikiön arkut (Haudat 43-46). Arkkuja 41 ja 42 jouduttiin siirtämään, etteivät ne vahingoittuisi kammiossa työskennellessä. Arkut siirrettiin pois maakosketuksesta, isompien arkkujen päälle. Kammioista löytyi arkkujen lisäksi muutamia irtoluita. Puhdistuksen kuluessa saavutettiin kammion alkuperäinen maapohja arkkujen pohjan tasossa, 131 cm päässä lattianiskan yläpinnasta.

Hauta 41

Hauta 41 on keltaiseksi maalattu pikkulapsen arkku. Sen pituus on 80 cm, pääpuolen leveys on 26 cm ja jalkopään leveys 16 cm. Kansi on luiskahtanut hieman pois paikoiltaan. Kannen lautoja ei ole profiloitu lukuun ottamatta keskilaudan pientä porrastusta. Kirstu ja kansi ovat ehjiä.

Arkun sisäpuoli on maalattu valkoiseksi. Kanteen on kirjoitettu vainajan nimi: *Anna Christina Forssman, Född d. 13 augusti, Död d. 19 septembris 1777*. Vainajalla on säilynyt pehmytkudoksia ainakin päässä ja kasvojen pyöreys on vielä selvästi nähtävissä. Hänellä on päässään myssy ja vartaloa peittää vekitetty harva palttinakangas. Vatsan ja myssyn päällä on vihreät tekolehväseppeleet. Kirstun reunakangas on harvaa palttinakangasta. Myös vainajan alla näyttäisi olevan kangas. Kirstussa on jonkin verran muhaa ja roskia.

Hauta 42

Hauta 42 on keltaiseksi maalattu vauvan arkku. Sen pituus on 65 cm ja pääpuolen leveys 23 cm. Arkku on kammion itäpäässä, jalkopää kohti koillista. Kannen laudat ovat irronneet toisistaan, mutta peittävät yhä kirstua. Kannen laudat on profiloitu. Rinne mainitsee, että kammiossa 15 olisi kahden samannimisen sisaruksen arkut,¹¹ jolloin tämä olisi vuoden 1780 elokuussa syntyneen ja kuolleen Anne Christina Forssmanin arkku.

Hauta 43

Hauta 43 on kellertäväksi lakattu/öljytty aikuisen arkku. Sen pituus on 182 cm, pääpuolen leveys 60 cm ja jalkopään leveys 37 cm. Kannen keskilauta ja etelän puoleinen sivulauta ovat irronneet. Kannen laudat on profiloitu. Kirstun sisältö on harmaanruskeaa muhaa, pääpuolella on kaksi möykkyä, jotka voisivat olla vainajan pää. Kirstun sisään on tippunut roskia.

Hauta 44

Hauta 44 on kellertävä arkku. Sen pituus on noin 160 cm, pääpuolen leveys 45 cm ja jalkopään leveys 32 cm. Arkun kansi on hajonnut, mutta kannen laudat peittävät yhä kirstua. Vainajan pää on osittain näkyvissä, hänellä on säilynyt pehmytkudoksia ja hiuksia. Myös kirstun sisustustekstiilit ovat ainakin osittain säilyneet.

¹¹ Rinne 1921, 221.

Hauta 45

Hauta 45 on keltaiseksi maalattu aikuisen arkku. Sen pituus on noin 180 cm, pääpuolen leveys 58 cm, jalkopään leveys 38 cm ja korkeus noin 50 cm. Kannen laudat ovat profiloimattomat. Kannen molemmissa päädyissä on haka, jolla kansi on kiinnitetty kirstuun. Kannen ja kirstun välissä on näkyvissä valkoista reunakangasta. Arkun päällä on pärerasia, jossa on keskosen jäänteet.

Hauta 46

Hauta 46 on pärevakka, joka sisältää keskosen jäänteet. Ovaalin vakan pituus on 24 cm, leveys 11 cm ja korkeus 10 cm. Kannen ja kirstun reuna on tehty yhdestä päreestä, joiden päät on kavennettu ja sidottu kiinni. Vainaja on muumioitunut. Päässä ja jaloissa on säilynyt pehmytkudoksia. Selkäranka on erotettavissa. Vainajan lisäksi rasiassa on pala valkoista palttinakangasta. Rasia on arkun 45 päällä, sen pääpuolella.

KAMMIO 16

Mitat: 2,3 m x 2 m

Haudat: 90-99 (10 kpl)

Kuvat: 125611: 32, 125612: 297-311

Kammio 16 sijaitsee viidennessä hautarivissä pohjoisimpana. Se on hirsikammio, jonka kaikki seinät ja osittain myös kate olivat säilyneet.

Alkuperäistä katetta oli säilynyt kammion pohjois- ja eteläpäässä, hautaluukun kohdalla kate oli tippunut kammioon. Katteena on käytetty kammion mittaisia 24 cm leveitä ja noin 2 cm paksuja lautoja, joiden päällä on ensin tuohikerros ulkopinta alaspäin, ja tuohen päällä turvekerros. Kammion itä- ja pohjoispuolella oli hiekkaa ylimpään hirsikertaan asti. Hirren korkeus on noin 20 cm. Ylimmän hirsikerran etäisyys vanhan lattian pohjasta oli 25 cm.

Kuva 6. Kammio 16, kammion itä- ja pohjoisseinää sekä katetta (125612: 283).

Kammio puhdistettiin 3. - 4.10. Kammion itä- ja pohjoisseinämältä imuroitiin irtonainen hiekka pois ja seinien hirret ja katelaudat poistettiin, koska ne olivat pahoin lahoja. Katteen osia lukuun ottamatta kammiossa ei ollut juurikaan roskaa tai rakennusjätettä. Löydetyistä arkuista yhdeksän tuli näkyviin heti katteen poiston

jälkeen. Yksi arkku löytyi puhdistustyön edetessä. Arkuista kuusi on vauvan/pikkulapsen arkkuja ja neljä aikuisten arkkuja.

Hauta 90

Hauta 90 on kellertäväksi öljytty/lakattu aikuisen arkku eteläisimpänä kammiossa. Sen pituus on noin 190 cm, pääpuolen leveys noin 60 cm ja jalkopään leveys 32 cm. Kannen laudoissa on porrastus, mutta muuten niitä ei ole profiloitu. Kirstun päissä on rautakahvat.

Hauta 91

Hauta 91 on punertavan ruskeaksi maalattu vauvan arkku arkun 90 päällä. Sen pituus on 73 cm, pääpuolen leveys 27 cm, ja jalkopään leveys 20 cm. Kirstun korkeus on 15 cm. Arkun päällä on vihreä tekolehväseppelä. Arkku vaikuttaa ehjältä. Kannen sisäpuoli on maalattu valkoiseksi, ja siihen on maalattu mustalla: *A..? Joh. Lenning Föd d: 25. Septemb: Död d: 24. Novemb: A:0:1763*. Kannen laudat ovat profiloimattomat.

Vainajan kädet on aseteltu vatsan päälle. Päässään hänellä on tekolehväseppelä, ja alaruumista peittää vasemmalle olkapäälle ulottuva mekko tai vekiitetty kangas. Vainaja on koristeltu vatsan päältä vasemmalle olkapäälle ulottuvalla tekolehväseppelällä. Vatsan päällä on myös vaaleanvihreästä kankaasta leikattuja piparkakun muotoisia kuvioita. Kirstun reunakangas on osittain säilynyt ja vainajan pään alla on mahdollisesti tyyny. Alimpana kirstussa näyttäisi olevan kuusenhavuja.

Yläruumiin pehmytkudokset vaikuttavat ainakin osittain maatuneen: leuan ja olkapäiden ääri viivoja ei voi erottaa ja oikean olkavarren ja rinnan seutu on harmaanruskeaa massaa. Otsaluut silmäkuoppineen ovat suurimmaksi osaksi näkyvissä. Kallossa näyttäisi kuitenkin säilyneen ihoa. Vasemman käden sormet näkyvät hihasta/kankaan laskoksesta. Ne ovat edelleen hyvin säilyneet, ja niissä on jäljellä kynnet.

Hauta 92

Hauta 92 on kellertäväksi öljytty/lakattu aikuisen arkku kammion keskivaiheilla. Se on osittain arkun 90 päällä, pohja nojaa arkun 90 kannen sivulautaan. Arkun pituus on noin 180 cm, pääpuolen leveys 55 cm ja jalkopään leveys 37 cm. Kannen keskilauta on irrallaan ja kansi luistanut hieman pois paikoiltaan, mutta muuten arkku vaikuttaa ehjältä. Kannen laudat on profiloitu. Kannen keskilaudan päällä pääpuolella on vihreä tekolehväseppelä.

Hauta 93

Hauta 93 on rikkinäinen aikuisen arkku arkun 94 alla.

Hauta 94

Hauta 94 on 79 cm pitkä ja noin 30 cm leveä vauvan arkku kammion pohjoispäässä, jalkopää vasten länsiseinää. Arkku on maalattu mustaksi. Kannen laudat ovat irronneet toisistaan, mutta peittävät yhä arkkua. Laudat ovat profiloimattomia. Kannen sisäpuoli on maalattu valkoiseksi ja toiseen sivulautaan on kirjoitettu: *Swen(?) Lenning Född: d. 11 January Anno 1748; toiseen: Död d. 23 Junii Anno 1748*.

Arkun vainaja vaikuttaa hyvin muumioituneelta. Vauvan kasvonpiirteet ovat hyvin säilyneet, mm. nenä ja silmäluomet erottuvat selkeästi. Myös vartalossa on säilynyt pehmytkudoksia. Vauvalla on päässään röyhelöreunainen myssy, jonka päällä on tekolehväseppelä. Muusta vaatetuksesta ei saa selvää. Vainajan alla näyttäisi olevan kuusenhavuja.

Hauta 95

Hauta 95 on pohjoisin aikuisen arkku kammiossa. Sen pituus on 182 cm, pääpuolen leveys on noin 40 cm ja jalkopään leveys 28 cm. Arkun kansi puuttuu, mutta vainaja on peitetty tuohilevyllä. Kirstu on maalattu mustaksi. Arkun jalkopäässä on irtonainen pääkallo.

Vainajan vartalo on muumioitunut, pää ei ole näkyvissä. Kädet on asetettu vatsan päällä, sormet ovat hyvin säilyneet. Vainajalla ei näytä olevan vaatteita ja muumioituneet jalat ovat näkyvissä. Kirstun sisustustekstiilit eivät ole säilyneet.

Haudat 96-99

Haudat 96-98 ovat mustaksi maalattuja ja arkku 99 kellertävä vauvan arkku arkkujen 92,93 ja 95 länsipuolella. Arkut 95, 96 ja 99 ovat etelä-pohjoissuuntaisia, arkku 98 on pystyssä, toinen pääty hautautuneena maahan. Mustaksi maalatuissa arkuissa on puusta sorvatut jalat, muuten ne ovat tyyliltään yksinkertaisia, esimerkiksi kannen lautoja ei ole profiloitu. Arkun 97 laudat ovat irronneet toisistaan.

KAMMIO 17

Mitat: 2,3 m x 1,7 m

Haudat: -

Kuvat:

Kammion 17 tiiliseinät ovat ehjät, ja yltävät vanhan lattian pohjaan saakka. Näin ollen kammion sisältöä ei päästy näkemään.

KAMMIO 18

Mitat: 2,1 m x 3,5 m

Haudat: 40, 47-52, 121 (8 kpl)

Kuvat: 125611: 10, 125612: 138-145, 394-395

Kammio 18 on hirsikammio kuudennessa hautarivissä. Sen pohjoislaita on keskikäytävän pohjoisreunan kohdalla, josta se ulottuu noin 1,5 m käytävä eteläpuolelle. Käytävän eteläpuoleinen betonipalkki lävistää kammion. Kammion itä- ja länsiseinä olivat osittain säilyneet.

Kammio puhdistettiin 15.9. Puhdistuksen alkaessa kammiossa oli keskikäytävältä nähtävissä yksi aikuisen arkku (Hauta 47). Kaiken kaikkiaan kammioista löydettiin betonipalkin pohjoispuolelta 6 arkkuja, joista haudat 47 ja 52 ovat päällekkäisiä. Lisäksi betonipalkin eteläpuolella on kaksi päällekkäistä aikuisen arkkuja (Haudat 40 ja 121). Välittömästi niiden eteläpuolella on kammion 17 ehjä tiiliseinä, eikä arkkuja päässyt dokumentoimaan kuin kammioista 14 ja myöhemmin kammioista 20.

Kammion seinien alimmat hirret olivat täysin lahoja, ja seinät jouduttiin purkamaan.

Hauta 40

Hauta 40 on punertavan ruskeaksi maalattu aikuisen arkku kammion etelälaidalla. Arkku on arkun 121 päällä, pohja sen pohjoispuolista sivulautaa vasten. Kirstun eteläpuoleinen sivulauta on irronnut ja tipahtanut arkun 121 päälle. Kannen laudat ovat profiloimattomia. Kirstun molemmilla sivuilla on 2 kpl kahvallisia koristeileikattuja kilpiä. Kirstun pääpäässä on myös samanlainen kilpi, kahva on mahdollisesti irronnut.

Arkun sisäpuoli on maalattu valkoiseksi. Sisustustekstiilit ovat säilyneet valkoisina. Arkun vainajaa ei päästy näkemään kirstun puuttuvasta sivulaudasta huolimatta.

Hauta 47

Hauta 47 on kellertäväksi lakattu aikuisen arkku kammion pohjoislaidalla, arkun 52 päällä. Sen pituus on noin 180 cm, pääpuolen leveys 58 cm ja jalkopään leveys 32 cm. Arkku vaikuttaa ehjältä. Kannen sivulautoja ei ole profiloitu, mutta keskilaudassa on pieni porrastus. Arkun etäisyys lattianiskan yläpinnasta on 63 cm.

Hauta 48

Hauta 48 on kellertäväksi lakattu/öljytty vauvan arkku, arkkujen 49 ja 51 välissä, kammion itäpäässä. Sen pituus on 78 cm ja pääpuolen leveys 26 cm. Kansi oli luisunut hieman pois paikoiltaan, ja kannen keskilauta on irtoamassa. Kannen laudat on profiloitu.

Hauta 49

Hauta 49 on aikuisen arkku arkun 47 eteläpuolella. Se on alemmassa tasossa kuin arkku 47, ja oli puhdistuksen alkaessa kokonaan hautatutunut roskaan. Kansi on hajonnut, kannen laudat ovat kirstussa ja kirstun vieressä. Kirstun etäisyys lattianiskan yläpinnasta on 98 cm.

Vainaja lepää kirstussa kädet vatsan päällä. Hiukset ja kasvojen iho ovat säilyneet. Hänellä on päällään paita tai mekko, jonka kangas on repaleinen. Kädessä hänellä on hansikkaat. Vainajan alla on kuusenhavuja.

Hauta 50

Hauta 50 on mustaksi maalattu aikuisen arkku betonipalkin alla. Sen pituus on 180 cm, pääpuolen leveys 60 cm ja jalkopään leveys 40 cm. Kirstun sivuilla on rautaiset kahvat. Kannen laudat on profiloitu. Kannen keskilauta ja pätylauta ovat irtoamassa.

Hauta 51

Hauta 51 on aikuisen arkku arkkujen 49 ja 50 välissä. Sen kansi on rikki, ja vainajan pääkallo on näkyvissä. Kannen laudat ovat luistaneet sivuun, ja arkkuun on mennyt roskaa.

Hauta 52

Hauta 52 on arkun 47 alla. Se on aikuisen arkku, ja vaikuttaa ehjältä. Kannen laudat on profiloitu.

Hauta 121

Hauta 121 on mustaksi maalattu aikuisen arkku arkun 40 alla. Kannen lautoja ei ole muuten profiloitu, mutta keskilaudassa on porrastus. Arkku näyttää ehjältä.

KAMMIO 19

Mitat: 2,3 m x 1,9 m

Haudat: -

Kuvat:

Kammio 19 on kuudennessa hautarivissä, keskikäytävän pohjoispuolella. Sen tiiliseinät ovat ehjät lukuun ottamatta eteläseinää, joka tulee betonipalkin kohdalle. Seinän alareuna on kuitenkin säilynyt. Kammioon ei päästy näkemään.

KAMMIO C

Mitat: 2,0 m x 1,4 m

Haudat: 103-106 (4 kpl)

Kuvat: 125612: 331-338

Kammio C sijaitsee kuudennessa hautarivissä pohjoisimpana. Se on pieni hirsikammio, jonka seinistä ainoastaan itäseinä on pystyssä. Kammiossa ei ole ollut eteläseinää, vaan sen on muodostanut kammion 19 pohjoisseinä. Betonipalkki kulkee kammion pohjoisseinän paikalla.

Kammio dokumentoitiin 11.10. jolloin betonipalkin muottilaudat poistettiin kammion kohdalta. Kammio on täyttynyt betonimurskalla, betonimurskan keskellä on näkyvissä kolme vauvanarkun kantta ja yhden isomman arkun jäänteet.

Haudat 103-105

Haudat 103-105 ovat mustaksi maalattuja vauvan arkkuja. Niiden pituudet ovat 70-80 cm. Arkuista kahden jalkopää on vasten kammion itäseinää (104, 105), kolmas on edellisten länsipuolella (103), kylki tiilikammion 19 seinää vasten. Arkun 105 kansi on rikki, ja sisältö on peittynyt hiekalla. Kannen sisäpuoli on maalattu valkoiseksi. Arkun 103 kannen laudat ovat irtaamassa, ja kannen raosta voi nähdä myssypäisen vainajan.

Hauta 106

Hauta 106 on kammion 19 seinää vasten, arkun 103 alla peittyneenä betonimurskaan. Arkku on hajonnut, ja ainoastaan lautojen länsipäät ovat näkyvissä. Niiden perusteella arkku on isompi kuin arkut 103-105, mahdollisesti aikuisen arkku.

KAMMIO 21

Mitat: -

Haudat: 53-54 (2kpl)

Kuvat: 125611: 20-22; 125612: 146-151, 172-175, 212-218

Kammio 21 on hirsikammio seitsemännessä hautarivissä. Se on keskikäytävän kohdalla ulottuen hieman sen eteläpuolelle. Kammion itäseinä on säilynyt, muut seinät ovat tuhoutuneet. Kammiota reunustavat lehterin pilarien betonijalat.

Kammion puhdistus aloitettiin 15.9. Kammion sisältö on pahoin tuhoutunut, mahdollisesti jo lehterin rakentamisen yhteydessä. Kammion keskellä on 83 cm x 103 cm x 8 cm kokoinen betonilaatta, joka on valettu 1974 remontin yhteydessä, ja johon on kirjattu remontissa mukana olleiden nimet. Laatan pohjoispuolella on vauvan arkku (Hauta 53). Muuten kammio on täyttynyt/täytetty hiekalla. Betonilaatan etäisyys lattianiskan yläpinnasta on 55 cm.

Kammiota puhdistettaessa hiekan seasta tuli irtoluita, muun muassa kaksi kalloa. Hirsiseinän vierestä, pää itään päin, löytyi vauvan muumio (Hauta 54).

Kammio 21 havaittiin ainoaksi reitiksi lattian alle kirkon länsipäähän penkkejä poistamatta. Kammio ympäristöineen on myllätty jo lehterin rakentamisen yhteydessä, ja myöhemmin lehterin pilarien jalustoja uusittaessa, joten kammioin kautta kulkeminen tuskin aiheuttaa suurempaa vahinkoa.

Hauta 53

Hauta 53 on kellertävä vauvan arkku. Arkku on betonilaatan pohjoispuolella, hieman kallellaan, pää kaakkoon päin. Kannen päällä on vihreä tekolehvä seppelä. Kannen laudat on profiloitu.

Kuva 7. Kammion 21 vainaja 54 (12612: 173).

Hauta 54

Hauta 54 kuuluu vauvamuumiolle, joka sijaitsee betonilaatan ja kammion itäseinän välissä, 64 cm päässä lattianiskan yläpinnasta. Maa muumion ympärillä ja alla on sekoittunutta, ja on epävarmaa, onko hän alkuperäisellä paikallaan. Hautaus on itä-länsisuuntainen, mutta vainajan pää on itään päin.

Vainaja on hyvin muumioitunut. Kädet on aseteltu vatsan päälle. Käsivarren luut ovat nähtävissä kuivuneiden kudosten alla. Vasen jalka on koukussa oikean jalan alla. Oikea jalka on vääntynyt luonnottomaan asentoon. Kallon takaosa on osittain hajonnut luiden saumakohdista, muuten kallo on ehjä. Vainajan posket ovat säilyttäneet pyöreytensä, ja kasvoilla ja otsassa on säilynyt ainakin iho. Vainajan vierestä löydettiin vuoden 1742 raha (KM 2005083:1), mutta sekoittuneen maan takia on mahdoton päätellä kuuluuko raha hautaukseen.

Vainaja jouduttiin siirtämään kirkon länsipään siivoamiseksi. Muumio sijoitettiin vanerilaatikkoon, joka alapohjan siivouksen jälkeen laitettiin lattian alle.

KAMMIO A

Mitat: 2,5 m x 2,8 m

Haudat: 73-77 (5 kpl)

Kuvat: 125612: 235-246, 317

Kammio A sijaitsee kirkon lounaiskulmassa. Ainakin osa hirsikammion alimmista hirsistä on säilynyt. Arkkujen päällä, kammion länsilaidalla on hautaluukku, ja myös kammion itäpuolen arkkuja peittää toinen kansi/osa vanhaa lattiaa. Itäpuolen kansi nojaa kammion seinän hirsiin, mutta länsipuolen kansi on osittain arkkujen varassa.

Kammio puhdistettiin 27.9. Kammiossa oli vähäisessä määrin rakennusjätettä, joka poistettiin samoin kuin etelä- ja pohjoispuolisten betonipalkkien muottilaudat. Hautauksia todettiin 5 kpl, jotka muista kammiosta poiketen olivat yhtä lukuun ottamatta pohjois-eteläsuuntaisia. Hautauksista ei voitu ottaa mittoja niitä peittävien kansien vuoksi. Hautauksien lisäksi kammiosta löytyi pieni tyhjä kirstu. Kirstun koko on ainoastaan 35 cm x 14 cm, joten se on mahdollisesti ollut keskosen hauta.

Hauta 73

Hauta 73 on itäisin kammion arkuista. Se on mustaksi maalattu aikuisen arkku, jonka pituus on noin 190 cm. Arkun pääpuoli on pohjoiseen päin. Arkun kannen laudat on profiloitu kuten myös kirstun sivulaudat.

Hauta 74

Hauta 74 on kellertävä aikuisen arkku arkun 73 länsipuolella. Arkun pääpuoli on pohjoiseen päin. Kannen sivulaudat on profiloitu.

Hauta 75

Hauta 75 on mustaksi maalattu arkku osittain arkun 74 alla. Hautaus on pohjois-eteläsuuntainen. Ainoastaan arkun kulma on näkyvissä.

Hauta 76

Hauta 76 on kellertävä vauvan/pikkulapsen arkku. Se on itä-länsisuuntainen, jalkopää on vasten arkkua 73. Kannen laudat on profiloitu.

Hauta 77

Hauta 77 on pois-eteläsuuntainen mustaksi maalattu vauvan arkku arkun 76 vieressä. Se on 1974 remontin yhteydessä kääritty muoviin, eikä sitä voitu tarkastella lähemmin.

2.3. ASEHUONE

Haudat: 13-15, 82-89 (11 kpl)

Kuvat: 125611: 28-31; 125612: 63-67, 289-296

Asehuoneen puhdistus aloitettiin 5.9. keskikäytävän länsipuolelta. Lattian alla ei ole kammioita. Näkyvissä on kaksi arkkua välittömästi käytävän keskikohdan länsipuolella (Haudat 13 ja 14). Lattian alla on laudan kappaleita, lahoa puusilppua, kuntaa ja tuohta. Molempien kynnyksien vierustalla on hiekkaa, ja toinen arkuista on osittain hiekan peitossa. Arkkujen länsipuolelta roskien ja irtotavaran alta tulee näkyviin tummempi kerros, josta alkaa tulla luita. Puhdistusta ei jatketa syvemmälle.

Asehuoneen puhdistusta jatkettiin 3.10. keskikäytävän itäpuolelle. Roskia poistettaessa näkyviin tuli kahdeksan huonokuntoista arkkuja. Lahonneen puun sekainen maa arkkujen ympärillä todettiin kosteaksi.

Hauta 13

Hauta 13 on lähes täysin lahonnut pohjois-eteläsuuntainen arkku. Hauta rajautuu etelässä ja pohjoisessa betonianturoihin. Arkkulautoja on säilynyt noin 80 cm pituudelta ja 30 cm leveydeltä. Arkku on ollut keltaiseksi maalattu. Vainajan luuranko on säilynyt ainakin osittain. Näkyvissä on selkäranka ja lantio, joiden perusteella kyseessä on aikuinen vainaja. Hautauksen ympärillä on mahdollisesti siitä peräisin olevia luita.

Hauta 14

Hauta 14 on mustaksi maalattu aikuisen arkku arkun 13 pohjoispuolella. Sekin on pohjois-eteläsuuntainen. Kannen sivulauta on irronnut, toinen sivulauta ja keksilauta peittävät kirstua. Kannen keskilauta on porrastettu. Arkun pohjoispää on hautautunut hiekkaan, samoin kirstu. Hiekkaa poistettaessa voitiin todeta arkun pohjoispääty rikkiinäksi, kirstun päätylauta puuttuu ja arkku on täynnä hiekkaa. Lautojen päät ovat täysin lahoja ja kirstun ulkopinnalla havaittiin myös sientä.

Hauta 15

Hauta 15 on vauvan hautaus arkkujen 13 ja 14 länsipuolella. Hautaus on roskakerroksen alla olevassa tummassa maassa, josta tuli näkyviin vainajan kallon kappaleita ja kylkiluita. Puhdistustyöt haudan kohdalla keskeytettiin.

Haudat 82, 85-87

Haudat 82, 85, 86 ja 87 ovat huonokuntoisia arkkuja asehuoneen pohjoispäässä, käytävän itäpuolella. Niistä 82 ja 87 ovat lasten arkkuja. Arkusta 87 on ainoastaan pääty näkyvissä. Arkkujen 82 ja 86 pääpuoli on pohjoiseen päin ja arkun 85 etelään. Arkut ovat väriltään kellertäviä. Ainoastaan arkkuja 85 voitiin tarkastella lähemmin, ja se on tässä käsitelty erikseen.

Hauta 85

Hauta 85 on kellertävä pohjois-eteläsuuntainen aikuisen arkku käytävän itäreunalla. Arkun eteläpää ja kansi ovat rikkoutuneet. Kirstuun on mennyt hiekkaa ja roskaa. Osa kannen laudoista peittää kuitenkin yhä kirstua. Kirstun jalkopäässä on säilynyt sisustustekstiilejä.

Arkussa näyttäisi olevan kaksi vainajaa, joista päällimmäisestä on näkyvissä kallo ja rintakehän kylkiluut. Rintakehä on pysynyt kasassa, joten jonkin verran pehmytkudoksia on mahdollisesti säilynyt. Kallon itäpuolella on toinen kallo, joka näyttäisi olevan saman kirstun sisällä, jolloin arkkuun olisi haudattu myös toinen vainaja.

Haudat 83-84, 88-89

Haudat 83-84, 88-89 sijaitsevat asehuoneen eteläpäässä, käytävän itäpuolella. Ne ovat niin ikään kellertäviä huonokuntoisia arkkuja. Niistä itäisin on vauvan arkku (89), muut ovat aikuisten. Arkkujen laudat ovat irtolleet, ja ovat osittain lahoja. Arkun 83 kirstussa on sientä.

2.4. KIRKON ETEINEN

Haudat: 60-64, 102, 116-120 (11 kpl)

Kuvat: 125611: 18; 125612: 326, 361-372

Myös kirkon eteiseen oli haudattu. Vanhan lattian poiston jälkeen tuli näkyviin yhdeksän arkkuja, ja yksi arkuton haudaus. Arkuista 4/5 on aikuisten, ja loput pikkulasten arkkuja. Arkut ovat heti lattianiskojen alapuolella kuivassa maassa. Eteisen itäpäästä tuli puhdistusvaiheessa esiin vielä yksi vauvan arkku, arkun päällä oli noin 2 cm hiekkakerros. Arkun vierestä löytyi vauvan pää, joka on mahdollisesti peräisin arkusta. Lehterille vievien portaiden alta löytyi muumioituneita jäseniä, joten haudauksia on mahdollisesti ollut useampia kuin nyt löydetty.

Eteisen arkut ovat yksinkertaisia verrattuna useimpiin kirkkosalin arkkuihin. Kannen lautoja ei ole profiloitu, ja ne ovat yhtä lukuun ottamatta mustaksi maalattuja. Arkut vaikuttavat hyväkuntoisilta. Hautaukset ovat yhtä lukuun ottamatta itä-länsisuuntaisia.

Haudat 60-62, 64

Haudat 60, 61, 62 ja 64 ovat lähes samanlaisia aikuisten arkkuja. Arkkujen malli on yksinkertainen, eikä kannen lautoja ole profiloitu. Arkku 62 on mahdollisesti maalaamaton, muut ovat väriltään mustia. Arkun 60 pituus on 182 cm, ja pääpuolen leveys 55 cm; arkun 61 pituus on 185 cm ja pääpuolen leveys 60 cm; arkun 62 pääpuolen leveys on 54 cm, ja arkun 64 pääpuolen leveys on 40 cm. Ainoastaan arkkujen kannet ovat maanpinnan yläpuolella, kirstut ovat yhä hautautuneet maahan.

Hauta 63

Hauta 63 on mustaksi maalattu vauvan arkku arkkujen 62 ja 64 välissä. Sen kansi on rikki, mutta peittää yhä kirstua. Pääpuolen leveys on 19 cm.

Hauta 102

Hauta 102 on mustaksi maalattu vauvan arkku eteisen itäpäässä. Arkun päällä oli noin 2 cm hiekkaa, ja se tuli esiin puhdistuksen edetessä. Kansi on rikki. Arkun vierestä löytyi irrallinen vauvan pää, joka on mahdollisesti peräisin tästä arkusta. Pää on muumioitunut ja pehmytkudokset ovat säilyneet. Vauvalla on päässään myssy.

Haudat 116-118

Haudat 116-118 ovat mustaksi maalattuja pikkulasten arkkuja eteisen lounaisnurkasta, lehterille vievien portaiden alta. Arkkujen kannet ovat näkyvissä, kirstut ovat yhä hautautuneina maahan. Arkun 117 pituus on 83 cm, pääpuolen leveys 25 cm ja jalkopään leveys 20 cm; arkun 118 pituus on 84 cm ja pääpuolen leveys noin 30 cm. Jälkimmäisen jalkopää on kiinni betonissa, joten sitä ei päästy mittaamaan. Arkun 116 kansi on rikki, muut arkut ovat ehjiä. Arkun 117 jalkopäätä vasten on näkyvissä osittain muumioitunut lapsen jalkapöytä, mahdolliset muut jäänteet ovat yhä hiekan peitossa.

Hauta 119

Hauta 119 on arkuton lapsimuumio arkun 120 päällä. Hän makaa kasvot alaspäin, pää länteen. Hänellä on päällään mahdollisesti paita, selänpäällä on olkia. Olkia on käytetty monessa arkussa vainajan alla, joten tämäkin vainaja on todennäköisin

peräisin jostain arkusta. Vainajasta on näkyvissä ainoastaan yläruumis, alaruumis on olkien ja hiekan peitossa.

Hauta 120

Hauta 120 on mustaksi maalattu aikuisen tai isomman lapsen arkku lehterille vievien portaiden alla. Arkku on vain osittain näkyvissä, itäpää on arkun 116 kylkeä vasten ja länsipää on hautautunut hiekkaan. Hautaus 119 on tämän arkun päällä.

2.4. LEHTERIN ALUSTA

Haudat: 80 (1 kpl)

Kuvat: 125611: 24-26; 125612: 225-234, 247-260, 312, 347-348, 399

KESKIKÄYTÄVÄN ETELÄPUOLI

Kirkon länsipääty kuudennen hautarivin länsipuolella puhdistettiin kammion 21 kautta. Keskikäytävän eteläpuolelle päästiin betonipalkin anturan ja lehterin pilarin jalustan välistä, noin 50 cm leveästä aukosta. Heti betonipalkin eteläpuolella on hiekalla ja kivillä täyttyneen hirsikammion jäänteet (Liitteen 1 kammio 20). Kammion pohjois- ja eteläseinästä on näkyvissä kaksi hirsikertaa, mutta ne jouduttiin purkamaan, jotta lattian alla päästiin etenemään. Kammion 20 hautaluukku on eteläisimmän pilarinjalustan itäpuolella, jalustaa vasten, ja sitä on lyhennetty jalustan kohdalta. Luukussa on puumerkit HR ja E , sekä vuosiluku 1756. Ilmatilaa keskikäytävän eteläpuolella on runsaasti, eteläisin betonipalkki on näkyvissä.

Kammion 20 paikalta tuli hiekan sekaisesta maasta joitakin irtoluita, ja vauvan/keskosen, noin 20 cm pitkä osittain muumioitunut yläruumis (Vainaja 71). Lisäksi läntisimmän pilarin pohjoisreunan vierestä löydettiin vainajan jäänteitä (Vainaja 72). Jäänteet olivat hiekan peitossa, ja vainaja on ollut hyvin muumioitunut mahdollisesti 1974 remonttiin asti. Nyt jäänteet ovat kostuneet ja pehmenneet betonikosketuksen vuoksi. Vainajan vaatetuksesta on jäljellä yksinkertainen myssy. Jäänteet ovat hiekan seassa, eivät alkuperäisellä paikallaan, ja niiden huonon kunnon vuoksi ne peitettiin uudelleen hiekalla.

Kammion 20 kohdalta poistettiin hiekkaa niin, että saavutetun ilmatilan korkeus vanhan lattian alapinnasta on enimmillään 80 cm. Hiekan alla olevaan hautamaahan ei kajottu.

KESKIKÄYTÄVÄN POHJOISPUOLI

Kirkon länsipääty keskikäytävän pohjoispuolelta oli täyttynyt hiekalla vanhan lattian pohjaan saakka. Hiekka poistettiin imurilla. Liitteen 1 kammioiden 22 ja 23 kohdalla hiekkaa oli noin 80-90 cm kerros ennen tummaa muhan sekaista maata. Enimmillään hiekkaa poistettiin lähes 80 cm syvyydeltä. Kammioiden länsipuolella (pohjoisimman pilarin länsipuolella) ei todettu mitään hautauksiin viittaavaan. Maa kirkon länsipäässä on kivistä.

Pohjoisimman lehterin pilarin länsipuolella ollut betonipalkkien välinen vanhan lattian niska poistettiin siinä olleen voimakkaan sienikasvuston takia. Tällöin myös vanha lattia hautaluukkuineen jouduttiin poistamaan kammioiden 22 ja 23 yläpuolelta.

Alueella ei ole säilyneitä arkkuja. Puhdistuksen alkaessa, välittömästi pilarin ja anturan välistä tuli vainajan ylävartalon jäänteet, yhä toisissaan kiinni oleva oikea olkavarsi, solisluut ja rintalasta, sekä näiden alta vainajan kallo ja kylkiluita (vainaja 78). Tämän lisäksi keskikäytävän pohjoispuolelta, kammioden 22 ja 23 kohdalta, tuli runsaasti irtoluita, viisi arkun kahvaa ja yksi kilpi sekä yksi sorvattu arkun jalka. Jäänteet haudauksista tulivat rakennushiekan seassa, eikä niiden voi olettaa olevan alkuperäisillä paikoillaan.

KYNNYS

Kirkkosalin kynnyksen ja kammion 21 länsiseinän väli oli sekin täyttynyt hiekalla. Roskien poiston jälkeen havaittiin kynnyksen edustalla yksi lapsen arkku (Hauta 80). Hiekan seasta tuli irtoluita ja muumioituneita irrallisia jäseniä.

Hauta 80

Hauta 80 on mustaksi maalattu arkku kynnyksen ja kammion 21 välissä. Sen pääpuoli on kiinni betonissa. Arkun näkyvissä oleva pituus on noin 80 cm, ja jalkopään leveys on noin 21 cm. Kannen lautoja ei ole profiloitu. Kannen keskilauta on irrallaan, ja luisunut pituussuunnassa arkun jalkopään yli.

Kuva 8. Arkku 80 kynnyksen edustalla (125612: 8).

3. LÖYDÖT

3.1. Arkkujen kahvat ja kilvet

Kammioista tuli irtolöytöinä rakennusjätteen seasta arkkuihin kuuluneita kilpiä ja kahvoja. Kilvistä osa oli nimikilpiä, joihin oli tavallisimmin maalaamalla, mutta kahdessa tapauksessa myös pakottamalla, kirjoitettu vainajan nimi, syntymä- ja kuolinaika. Kilvet olivat kuitenkin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta niin huonokuntoisia, ettei niiden tekstistä saanut enää mitään selvää. Muiden kilpien tarkoitus lienee pelkästään koristeellinen, kilpiä on käytetty yhdessä kahvan kanssa kahvan taustana (kahvallinen kilpi), tai pelkästään esim. arkun päädyssä. Kilvet ja niiden mahdolliset tekstit on esitetty liitteessä 3.

Kahvat ovat materiaaliltaan rautaa. Eri puolita kirkkoa irtolöytöinä tulleet kahvat (kuvat 125612: 399-403) ovat pääasiassa yhtä tyyppiä.

Kilvet ja kahvat dokumentoitiin valokuvaamalla, lisäksi kilpien mitat ja mahdollinen teksti kirjattiin ylös. Tämän jälkeen ne palautettiin takaisin kammioihin.

3.2. Irtoluut

Irtoluulöydöt lattian alta olivat vähäisiä lukuun ottamatta lehterin alustaa. Kammioiden Irtoluiden löytöpaikat on merkitty liitteen 2 hautakarttaan. Lehterin alustaa kammioiden 20-23 kohdalla voidaan kokonaisuudessaan pitää löytöpaikkana. Jäänteitä oli vainaja 78 lisäksi ainakin kolmesta muusta aikuisesta (kallot). Lisäksi löytyi useita lapsen kallon kappaleita. Luiden lisäksi alueelta tuli irrallisia vauvojen muumioituneita jäseniä. Myös asehuoneesta arkkujen ulkopuolella oli jonkin verran irrallisia luita, tosin arkut olivat niin rikkinäisiä, että osa on varmasti peräisin niistä.

Kammion 6 länsiseinän ja kammion 4 itäseinän välistä tuli irtolöytöinä aikuisen kantalu (calcaneus) sekä kaksi jalkapöydän luuta (I ja II metatarsus).

Kammioista 15, osittain arkun 42 alta löytyi aikuisen kylkiluu ja solisluut, sekä pikkulapsen kallon kappale.

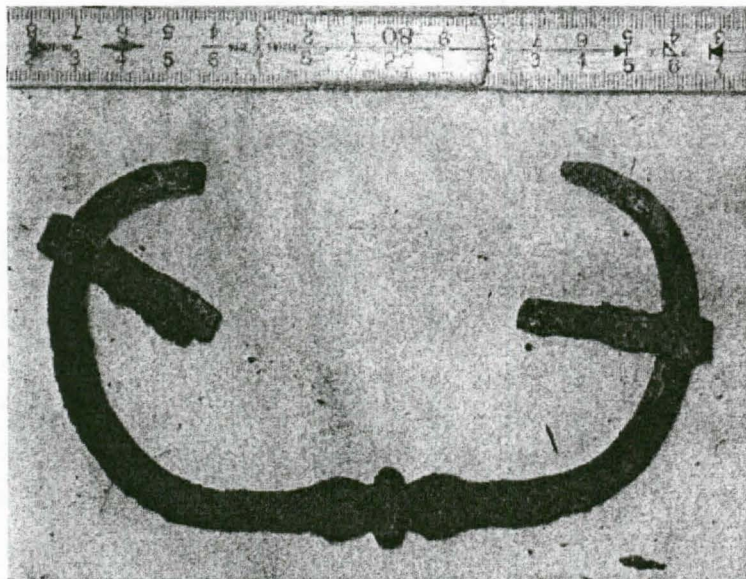
Luut laitettiin puhdistustöiden jälkeen takaisin kammioihin. Lehterin alapuolelta löytyneet luut laitettiin kaikki keskikäytävän pohjoispuolelle lehterin pohjoisimman pilarin länsipuolelle. Muumioituneet jäsenet laitettiin vanerilaatikkoon vainajan 54 viereen keskikäytävän länsipäähän.

3.3. Muut löydöt

Muiden kuin selkeästi arkkuihin tai hautoihin liittyvien löytöjen määrä on vähäinen. Kammioista 13 löytyi kuusenhavujen seasta rautainen taottu työkalu, mahdollisesti taltta (KM 2005083:2) (Kuvaliite). Ainut rahalöytö on kammioista 21 vainajan 54 lähettävältä löytynyt vuoden 1742 äyrin kolikko (KM 2005083:1).

Kuva 9. Kilpi 2:3 kammiosta 2 (takapuoli, 125612: 380).

Kuva 10. Irralliset arkunkahvat olivat pääasiassa tätä yhtä tyyppiä (125612: 401).

4. JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

4.1. Tilanne lattian alla

Tilanne lattian alla ennen nyt tehtyä puhdistusta oli seurausta useista eriaikaisista tapahtumista ja toimenpiteistä.

Lehteri on rakennettu kirkkoon myöhemmin, ja mahdollisesti jo sen rakentamisen yhteydessä lehterin alla olevat kammiot ovat jo osittain tuhoutuneet. Lehterin pilarin jalustoja on vahvistettu myöhemmin, mahdollisesti useampaan kertaan, ja nyt pilareissa on kahta läntisintä pilaria lukuun ottamatta massiivinen (noin 75 cm x 65 cm) betonijalusta. Läntisimmissä pilareissa on tiilijalusta. Lehterin alusta oli täytynyt hiekalla lukuun ottamatta kirkon lounaiskulmassa sijaitsevaa hautakammioita A. Kammioiden 20-23 paikalla on säilynyt ainoastaan yksi arkku (Hauta 53), mutta hiekan seasta löytyi runsaasti irtoluita ja muumioituneita irtojäsieniä. 1974 remontissa kammion 21 keskelle valettiin 83 cm x 103 cm x 8 cm betonilaatta, johon on kaiverrettu remontissa mukana olleiden nimet. Vaikuttaa siltä, että lehterin alusta on myllätty useampaan kertaan hautauksia varomatta.

Rinne mainitsee artikkelissaan, että joihinkin länsipään kammioihin oli noussut pohjavesi, ja turmellut kammioiden sisällön, ja että toisten kammioiden kate oli sortunut.¹² Ennen vuoden 1974 remonttia laaditussa korjaussuunnitelmassa mainitaan myös hautakammioiden seinien sortuminen yhtenä syynä kirkon perusmuurien painumiin.¹³ Remontin yhteydessä laaditusta piirroksesta käy ilmi ehjät ja sortuneet kammioiden seinät ennen remonttia.¹⁴ Sortuneita seiniä oli lähinnä etelä- ja pohjoisseinustan tiilikammioissa, sekä länsipään hirsikammioissa.

Nyt voitiin todeta ainoastaan kammioiden 16 ja 17 seinät ehjiksi. 1974 remontissa valetut betonipalkit lävistivät lähes kaikkien kammioiden seinät. Katetta oli paikoillaan kammioissa 16, muiden kammioiden katteet olivat sortuneen, joko ennen 1974 remonttia tai sen aikana.

Betonipalkkien muottilaudat oli jätetty paikoilleen, ja niiden poistaminen oli monin paikoin tilan ahtaudesta johtuen erittäin työlästä. Betonipalkkien muotit ja niiden väliset hirret oli tuettu paikoilleen kiinnittämisen ajaksi lattian alta löytyneellä puutavaralla, toisinaan oli käytetty jopa arkkua pönkkänä. Tuentaan käytetty materiaali oli jätetty paikoilleen, joten ilman kierto lattian alla oli täysin estetty.

Kammioissa oli runsaasti eriaikaista rakennusjätettä, sekä jäänteitä kammioiden katteesta, lattiaeristeenä käytettyä sammalta jne. Rakennusjäte ja täyttömaa poistettiin ikään katsomatta kosteusongelmien vuoksi.

4.2. Arkut ja Vainajat

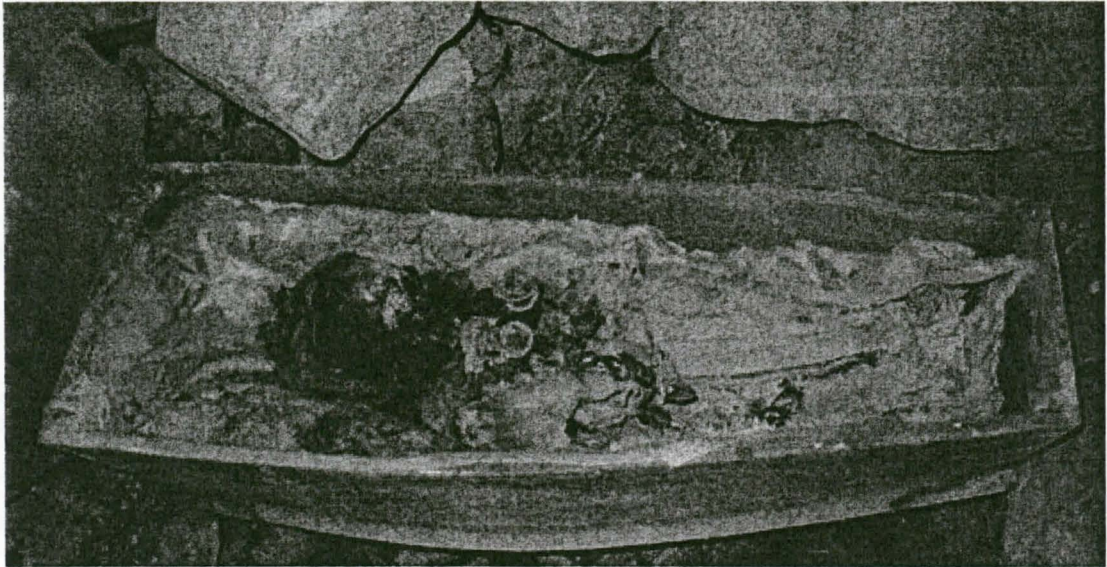
Vainajia tarkastettiin yhteensä 29 kpl. Tarkastetuista 14 oli aikuisia. Vainajien maatumisaste vaihtelee: joistain yksilöistä on jäljellä pelkät luut, kun taas toiset näyttivät hyvin muumioituneilta. Vainajat on tässä jaettu karkeasti kolmeen luokkaan säilyneisyytensä perusteella (Taulukko 3).

¹² Rinne 1921, s. 216-217.

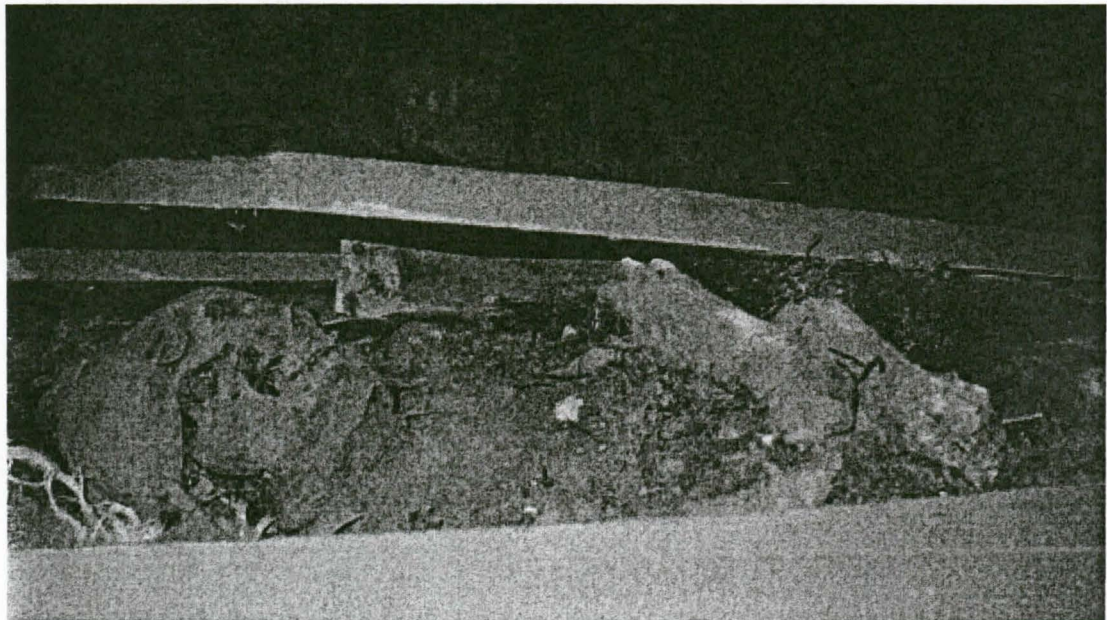
¹³ *Tornion vanhan kirkon korjaussuunnitelman selitys ja kustannusarvio*, s. 6 (Rho, 1972).

¹⁴ Tornio, kirkko 851:1:0019 (Rho, 1974).

- 1) Vainajalla on säilynyt pehmytkudoksia, esim. kasvojen muoto ja/tai sormet ovat säilyneet (16 kpl)
 - 2) Vainajan pehmytkudokset ovat pääasiassa hävinneet, mutta ihoa, hiuksia tms. on säilynyt (6 kpl)
 - 3) Vainajan pehmytkudokset ovat maatuneet, jäljellä ovat ainoastaan luut (6 kpl)
- Vaatetus on säilynyt 15:sta tapauksessa 1-2 luokan vainajista. Vaatteista on tunnistettavissa yksityiskohtia, esim. kankaiden sidokset, laskokset, taitetut hihat, röyhelöt, nauhat, napit, myssyn malli jne. Sen sijaan vaatteiden alkuperäisiä värejä ei pystynyt paljaalla silmällä erottamaan. Vauvavainajat on monessa tapauksessa koristeltu tekokukka tai -lehvä seppelein, jotka tavallisesti sijaitsevat pään ja vatsan päällä. Myös kirstun sisustustekstiilit olivat useissa tapauksissa säilyneet.

Kuva 11. Arkun 0 vainaja kammiossa 6 (125612: 23).

Kuva 12. Arkun 58 vainaja kammiossa 8 (125612: 321).

1974 remontissa otetuista valokuvista¹⁵ löytyy kolme samaa vainajaa kuin mitä nyt pystyttiin tarkastamaan. Nämä ovat arkkujen 0 ja 1 vainajat sekä vainaja 54 (?). Kuvien perusteella suuria muutoksia vainajien kunnossa ei näyttäisi tapahtuneen 30 vuoden aikana, tosin arkun 1 vainaja nähtiin nyt vain osittain kannen lautta raottamalla. Sen sijaan arkun 4 vainajan kunnan voi olettaa huonontuneen vuoden 1974 tilanteesta. Arkku 4 sijaitsee kammiossa 5 ja oli kokonaan hautautuneena jätteeseen kammion puhdistuksen alkaessa. Arkun vainaja vaikutti olevan mätänemistilassa.

Arkkuja löytyi 113, näistä noin 60 on aikuisten arkkuja ja 50 lasten arkkuja (Taulukko 4). Kaksi arkuista oli keskosen jäänteet sisällään pitävää pärevakkaa (Haudat 46 ja 124). Kaksi lasten arkuista oli pituudeltaan 115 cm (Haudat 6 ja 67), mutta muut mitatuista lasten arkuista olivat selkeästi vauvan/pikkulapsen hautoja pituuden vaihdellessa 65 cm - 85 cm välillä. Aikuisten arkut ovat pääasiassa vähintään 180 cm pitkiä, poikkeuksen tästä muodostavat arkut 28 ja 44, joista edellinen on 170 cm pitkä, ja jälkimmäinen 160 cm. Arkkujen etäisyys lattianiskan yläpinnasta (nykyisen lattian pohjasta) on eteisessä noin 35 cm, ja kirkkosalissa ja asehuoneessa 60 cm – 100 cm.

Noin puolet arkuista on väriltään kellertäviä, mutta maalaamattomia. Ne on joko lakattu tai öljytty. Puolet arkuista on maalattu, maalatuista 30 kpl on mustia, loput keltaisia tai punaruskeita. Kahteen arkkuun on maalattu mustalle pohjalle valkoisia kukkia (Haudat 20 ja 21), muut arkut ovat yksivärisiä. Kannen laudat on profiloitu suurimmassa osassa kellertäviä tai keltaisia arkkuja kun taas mustien arkkujen laudat ovat useimmassa tapauksessa profiloimattomia. Eteisen arkut ovat yhtä puun väristä arkkua lukuun ottamatta mustia ja muodoltaan yksinkertaisia, samoin kammion C arkut ja kynnyksen edustan arkku. Näyttääkin siltä, että mustien arkkujen määrä kasvaa, mitä kauemmas alttarista ja arvokkaimmista hautapaikoista mennään.

Useiden arkkujen saumaukset ovat pettäneet ainakin jostain kohtaa. Tavallisimmin kannen keskilauta on irronnut. Kannen rikkouduttua arkkuun on päässyt roskaa ja pölyä. Täysin ehjän näköisiä arkkuja oli muutamia. Arkkulaudat olivat muutamaa poikkeusta ottamatta hyväkuntoisia. Arkun vieressä saattoi puhdistuksen alkaessa olla homeista tai lahoa jätelautaa, mutta arkkulaudat olivat säilyneet hyväkuntoisina. Tähän lienee syynä lautojen pintakäsittely. Huonokuntoisimmat arkut ovat kammion 7 arkku 35 sekä asehuoneen arkut. Nämä arkut ovat lahoja, ja arkkujen 14, 83 ja 35 laudoissa tavattiin lisäksi sientä.

Kuuden vainajan henkilöllisyys kävi ilmi arkun kilvestä tai arkun kannen sisäpuolelle maalatusta tekstistä. Nyt paikallistetut vainajat ovat:

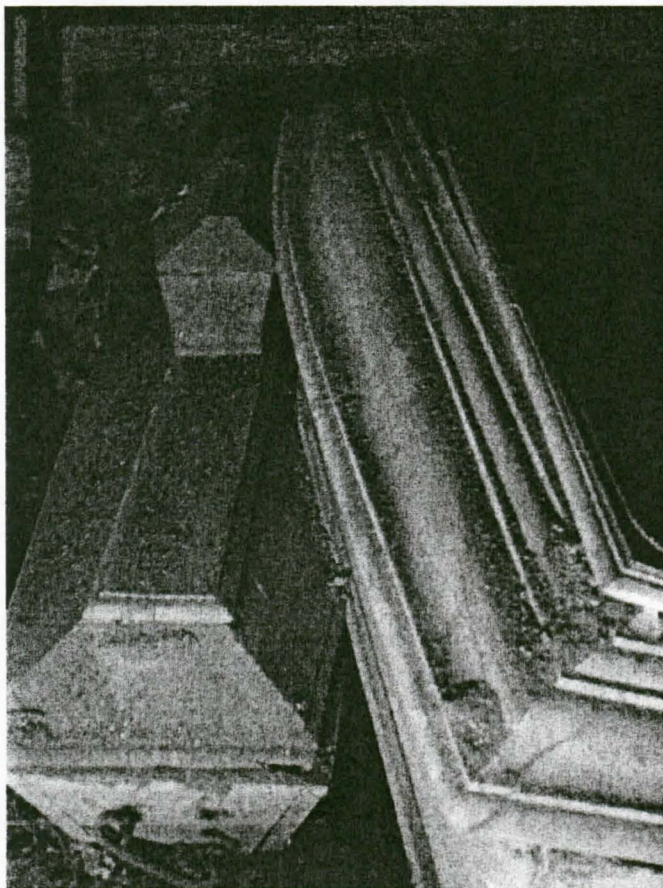
Kammio 5	Encke Fru Rådmanskans Sus. Carlenius 31.8. – 1.10.1818 (Hauta 1)
Kammio 6	Anna Catharina Björn 15.1. – 15.3.1775 (Hauta 0)
Kammio 8	Ebba Charlotta Fougé 4.3. – 13.6.1770 (Hauta 7)
Kammio 15	Anna Christina Forssman 13.8. – 19.9.1777 (Hauta 41)
Kammio 16	A..? Joh. Lenning 25.9. – 24.11.1763 (Hauta 91)
	Swen (?) Lenning 11.1. – 23.6.1748 (Hauta 94)

¹⁵ Torniolaakson maakuntamuseo 10:190, 10:3637-38, 10:3646-48.

Näistä leskirouva Carlenius ja Anna Christina Forssman ovat samoja, jotka Rinne mainitsee (kts. s. 3). Ne ovat yhä samoissa kammioissa, ja niitä tuskin on siirretty ainakaan viimeisen lähes sadan vuoden aikana.

Hautojen lukumäärä Tornion kirkon lattian alla on ollut suurempi kuin nyt löydetty 121 kpl. Lehterin alla olevat kammiot ovat tuhoutuneet lähes täysin ja kahdesta muusta kammioista ei löydetty ollenkaan hautoja (kammiot 10 ja 13). Hautoja on voitu hävittää jo kirkkohautauskautena mm. raivaamalla aikaisemmin haudattuja arkkuja ja ruumiita pois uudempien tieltä.¹⁶ Rinteen artikkelin perusteella joissakin kammiossa on ollut 1900-luvun alkupuolella nähtävissä selvästi enemmän arkkuja kuin tänä päivänä. Kammiossa 3 Rinne mainitsee 13 arkkuja, kun siellä nyt on enää 4 kpl; kammiossa 6 oli hänen mukaansa ”suuri määrä” arkkuja, kun siellä nyt on jäljellä ainoastaan yksi arkku; kammiossa 11 on ollut arkkuja 7, nyt on jäljellä ainoastaan yhden arkun jäänteet, ja kammion 23 olleesta Häggmanien sukuhaudan arkuista ei ole enää yhtään jäljellä.¹⁷

Arkkukerroksia on tai on ollut kammioissa 1, 2 ja 5 ainakin kaksi (lukuun ottamatta aikuisten arkkujen päälle aseteltuja vauvojen arkkuja), tämä on mahdollista myös muissa itäpään kammioissa. Osa hautauksista on luonnollisesti maatunut, ja osa jää paljastumatta mahdollisesti sen takia, että kaikissa kammioissa ei saavutettu kammion pohjaa.

Kuva 13. Kammion 16 arkkuja (125612: 309).

¹⁶ Esim. Paavola 1998, 168 – 172.

¹⁷ Rinne 1921.

YHTEENVETO

Tornion kirkon lattian alla on säilynyt ainakin 121 hautaa. Arkuista ja tarkastetuista vainajista suurin osa on säilynyt suhteellisen hyvin huolimatta epäsuotuisista olosuhteista erityisesti viimeisen 30 vuoden aikana. Niiden voi olettaa sisältävän arvokasta tietoa mm. hautaustavoista ja 200-300 vuoden takaisesta pukuhistoriasta.

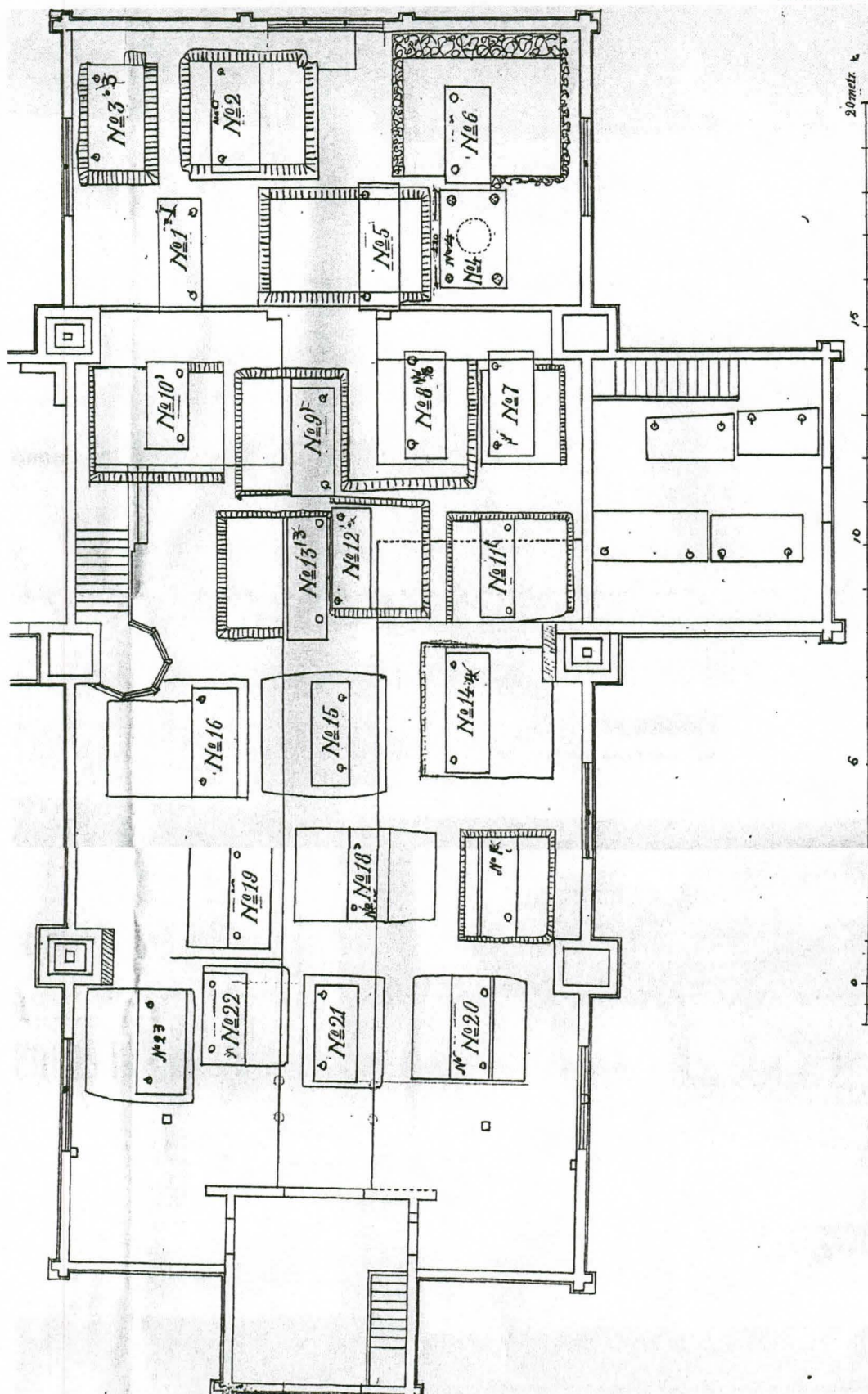
Alapohjan puhdistustöiden tarkoitus oli parantaa alapohjan tuulettuvuutta poistamalla sieltä ylimääräinen rakennusjäte. Töiden yhteydessä kivijalkaan tehtiin tuuletusaukot ja maanpintaa kirkon ulkopuolella laskettiin. Näiden toimenpiteiden seurauksena alapohjan tilanne korjaantui huomattavasti ainakin siitä, mitä se on ollut viimeiset 30 vuotta. Lisäksi lattiaan tehtiin tarkastusluukut, joiden kautta tilannetta lattian alla on mahdollista seurata.

Lattian alle hautaaminen ja arkut vainajineen ovat osa Tornion kirkon historiaa ja kulttuurihistoriallista arvoa. Niihin kajoaminen ilman lupaa on muinaismuistolain (295/63) nojalla kielletty. Oletuksena valvontaa ja dokumentointia suoritettaessa oli, että hautaukset jäivät koskemattomina paikoilleen. Mikäli tilanne tulevaisuudessa muuttuu, ja hautojen poistaminen nähdään tarpeelliseksi, ovat asianmukaiset lisätutkimukset välttämättömiä.

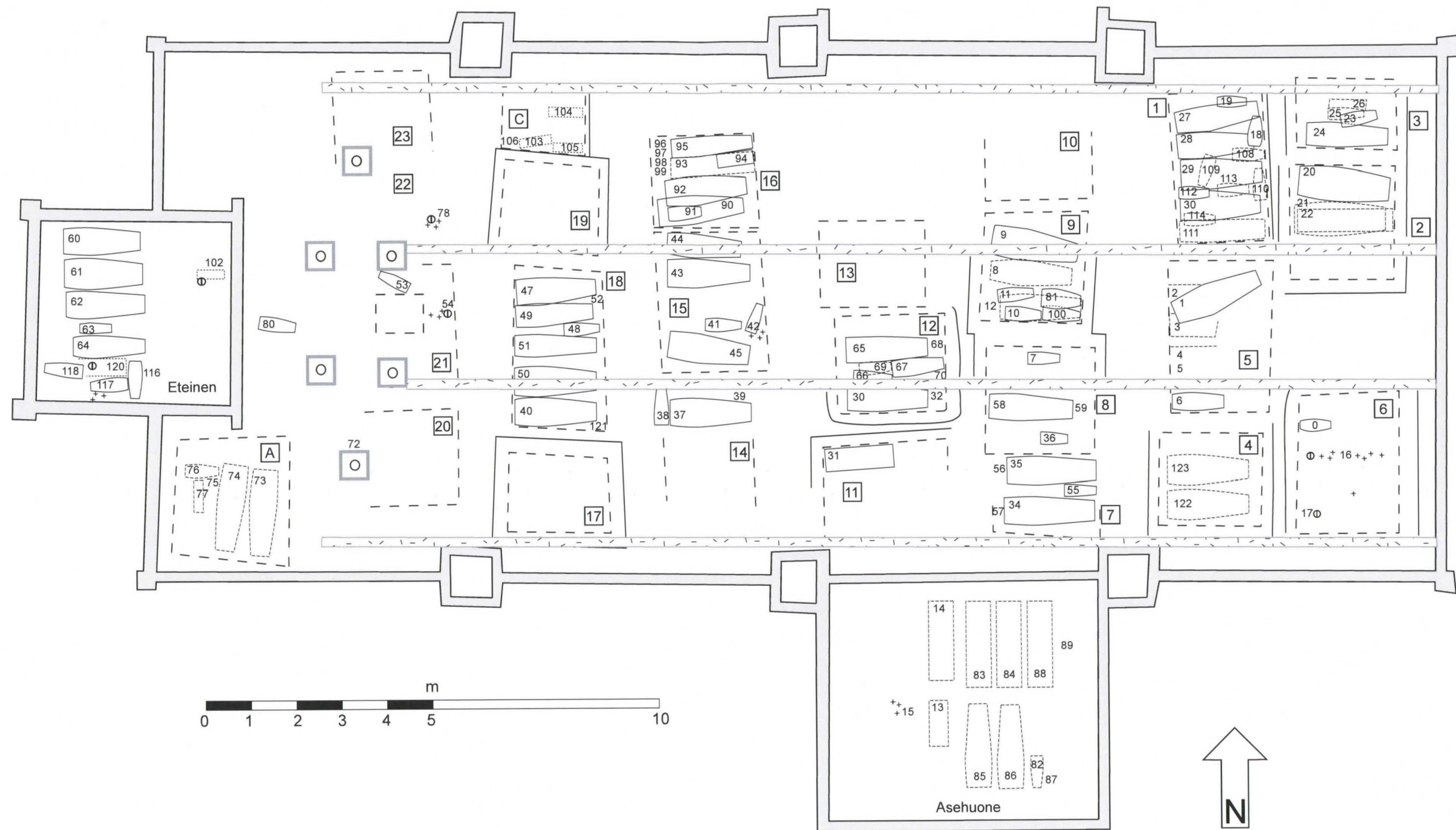
Oulussa 2.12.2005

M.S.

Maria Suvanto

Ote kartasta Tornio, kirkko 851:1: 000?. Kammiot ja hautaluukut.

- 14 Haudan numero
 14 Kammion numero
 Betonipalkki
 Ehjä kammion ulkoseinä
 Kammion seinän sisäreuna
 Luita
 Kallo

TORNIO
 Tornion kirkko
 M. Suvanto 2005

Hautakartta
 1:100

Mittausdokumentointi & puht. piir.
 M. Suvanto 2005

Taulukko 1. Tiilinäytteitä Tornion kirkon lattian alta.

Pää_nro	Ala_nro	Konteksti	Pvä	Mitat	Lisätiedot
	1	Kammio 11	130905	21 cm x 12,5 cm x 6 cm	
	2	Kammio 10	120905	21,5 cm x 13,7 cm x 7,5 cm	
	3	Kammio 13	200905	20,8 cm x 12,5 cm x 7 cm	Sormella piirretty risti
	4	Kammio 2	0905	21,7 cm x 12,4 cm x 6 cm	
	5	Kammio 5	020905	22,5 cm x 12,5 cm x 8 cm	

Taulukko 2. Muita tiilimittoja.

Konteksti	Pvä	Mitat
Kammio 5	010905	23 cm x 12 cm x 7,8 cm
Kammio 5		21,5 cm x 13 cm x 7,5 cm
Kammio 5		21 cm x 12,5 cm x 7,6 cm
Kammio 5		22 cm x 11,5 cm x 7 cm
Kammio 11	0905	21 cm x 12 cm x 6 cm
Kammio 10	120905	21,5 cm x 11,5 cm x 7 cm
Kammio 13	200905	21,5 cm x 10,5 cm x 7,8 cm
Kammio 13		24 cm x 12 cm x 8 cm

Taulukko 3. Tarkastetut vainajat

Hauta	0	1	2	4	7	13	15	16	17	19	23	26	34	36	41	46	49	54	58	65	67	78	85	91	94	95	119	122
Säilyneisyys	1	1	2?	1	1	3	3	3	3	2	1	2	1	1	1	1	2	1	2	1	1	3	3	1	1	1	1	2
Vaateetusta	x		x		x					x		x	x	x	x		x		x	x	x			x	x		x	
Sisustustekstiilit	x	x	x		x					x	x		x	x	x				x	x?	x		x	x				

Säilyneisyys: 1 = Vainajalla on säilynyt pehmytkudoksia, esim. kasvojen muoto ja/tai sormet ovat säilyneet.

2 = Vainajan pehmytkudokset ovat pääasiassa hävinneet, mutta ihoa, hiuksia tms. on säilynyt.

3 = Vainajan pehmytkudokset ovat maatuneet, jäljellä ovat ainoastaan luut.

Taulukko 4. Säilyneet arkut.

Arkku	Kammio	Lasten pit cm	Aik. pit cm	väri	prof
0	6	65		kl	x
1	5		205	kt	x
2	5		x	kl/kt	?
3	5	x		kl/kt	?
4	5		x	kl	?
5	5		x	kl	x
6	5	115		kt	x
7	8	70		kl	x
8	9		x	r	?
9	9		190	m	x
10	9	80		kt	x
11	9	80		kl	x
12	9		x	kl	x
14	Ah		x	m	
18	1	70		kl	x
19	1	65		kl	x
20	2		196	m	x
21	2		x	m	x
22	2		x	kt	x
23	3	80		kl	x
24	3		180	kl	?
25	3	78		kl	x
26	3	x		?	
27	1		185	m	
28	1		170	kl	x
29	1		x	kl	x
30	12		x	kl	x
32	12		x	m?	x
34	7		200	kl	x
35	7		x	kt	x
36	8	60		kt	x
37	14		180	?	x
38	14	85		kl	x
39	14		x?		
40	18		x	pr	
41	15	80		kt	
42	15	65		kt	x
43	15		182	kl	x
44	15		160	kl	x
45	15		180	kt	
46	15	24			
47	18		180	kl	
48	18	78		kl	x
49	18		x	?	
50	18		180	m	x
51	18		x	?	
52	18		x	?	x
53	21	x		kl	
55	7	70			?
56	7		x	kl	
57	7		x	r	
58	8		185	pr	x
59	8		x	kl	?
60	Et		182	m	
61	Et		185	m	
62	Et		x	0	
63	Et	x		m	
64	Et		x	m	
65	12		180	kl	x
66	12	85		kl	x
67	12	115		kl	x

Arkut	Kammio	Lasten pit cm	Aik. pit cm	väri	prof
68	12		x	?	x
69	12	70		kl	x
70	12		x?	kl	?
73	A		190	m	x
74	A		x	kl	x
75	A			m	
76	A	x		kl	x
77	A	x		m	
80	Ky	80		m	
81	9	85		pr	?
82	Ah	x		kl	
83	Ah		x	kl	
84	Ah		x	kl	
85	Ah		x	kl	
86	Ah		x	kl	
87	Ah	x		kl	
88	Ah		x	kl	
89	Ah	x		kl	
90	16		190	kl	
91	16	73		pr	
92	16		180	kl	x
93	16		x	?	
94	16	79		m	
95	16		182	m	
96	16	x		m	
97	16	x		m	
98	16	x		m	
99	16	x		kl	x
100	9	x		kl	x
102	Et	x		m	
103	C	70		m	
104	C	80		m	
105	C	70		m	
106	C		x?	?	
107	1	x		kl	
108	1	70		kt	x
109	1	x		kl	x
110	1	x		kl	?
111	1		x	kl	
112	1	67		kt	x
113	1	x		kl	x
114	1	x		kl	
116	Et	x		m	
117	Et	83		m	
118	Et	84		m	
120	Et		x	m	
121	18		x	m	
122	4		x	m	
123	4		x	kl/kt	
124	1	30			
125	1		x	kl	x
130	1		x		
113 kpl		52 kpl	60 kpl		

Ah = asehuone, Et = eteinen, Ky = kynnys

Värit: m = musta; kt = keltainen; kl = kellertävä, maalaamaton; pr = punaruskea; r = ruskea

Prof = arkun kansi on profiloitu

LÖYTÖLUETTELO

KM 2005083:1

Konteksti: Kammio 21

Materiaali: Metalli, kupari

Laji: Raha

Mitat: ha 3 cm

Paino: 13,9 g

Kuvaus: Vuoden 1742 kupariraha, 1 ör S/M

KM 2005083:2

Konteksti: Kammio 13

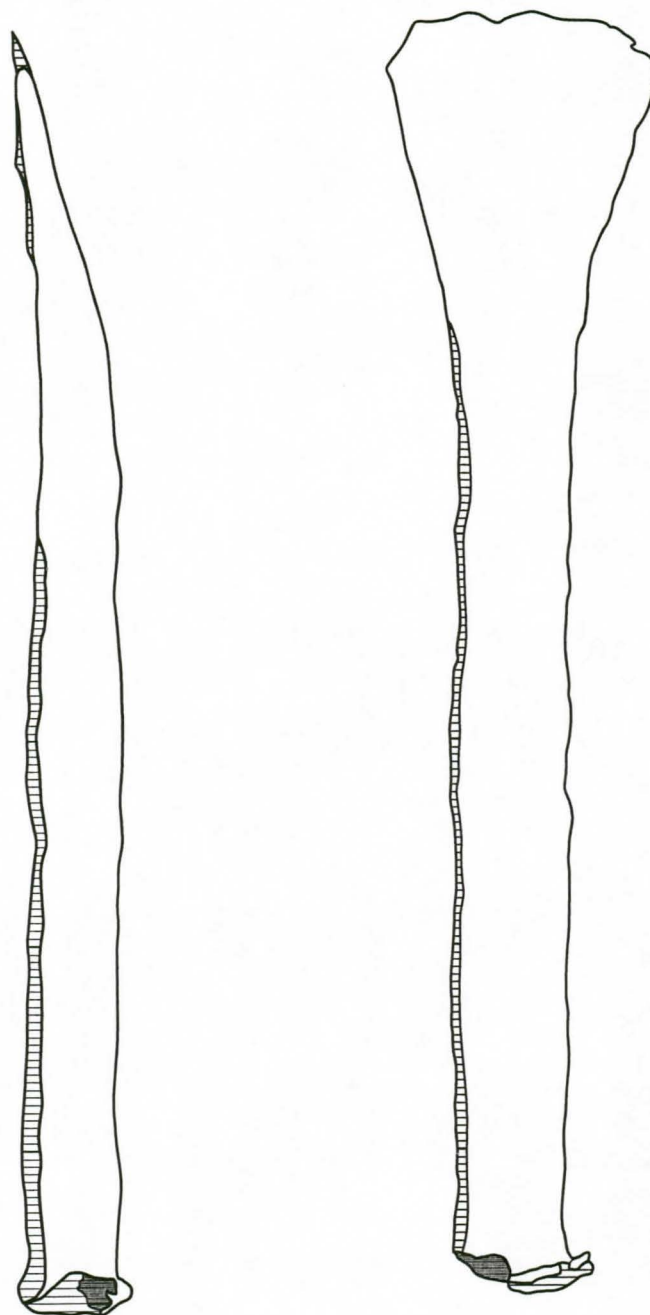
Materiaali: Metalli, rauta

Laji: Taltta (?)

Mitat: pi 17 cm

Paino: 189,9 g

Kuvaus: Varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen, levenee kolmion muotoiseksi teräksi. Terä on suora ja pituudeltaan alle 1/3 esineen pituudesta. Teräosa on lievästi kaareva terän tasossa. Varren päässä on lyöntijälkiä.

1:1

KM 2005083: 2

24.11.2005
Maria Suvanto

Arkkujen kilvet

Nro	Konteksti	ko, cm	le, cm	Lisätiedot/teksti	Kuvat
1:1	Kammio 1			Maalattu teksti, ei saa selvää	0376
2:1	Kammio 2	24,5	32	Maalattu teksti: <i>Mamsell .. R .. Föda 179? 1818 .. Philip</i>	0377
2:2	Kammio 2	18	24	Maalattu teksti, ei saa selvää	0378
2:3	Kammio 2	21	20	Pakotettu teksti: <i>Coecilia Maiström, Född : in Octobris : OHR 1710</i>	0379,0380
2:4	Kammio 2	15	18	Maalattu teksti, ei saa selvää	0381,0382
2:5	Kammio 2	12	16	ei tekstiä	0383
2:6	Kammio 2	17	13,5	Kilpi kahdessa osassa,	0384,0385
		14,5	12	maalattu teksti, erottuu sanat: <i>...Fader(?) ...Gud</i>	
5:1	Kammio 5	16	23	Maalattu teksti: <i>Ence Fru Rådmanskan Sus. Carlenius ... 1818</i>	0386
5:2	Kammio 5	13	16	ei tekstiä	0387
5:3	Kammio 5	13,5	14	koristemaalattu, ei tekstiä	0388
5:4	Kammio 5	25	32	teksti, ei saa selvää	0389
5:5	Kammio 5	14,7	20	koristemaalattu, ei tekstiä	0390
5:6	Kammio 5	12,5	19,5	koristemaalattu, ei tekstiä	0391
7:1	Kammio 7			teksti (?), ei saa selvää	0392
11:1	Kammio 11			Arkun 31 kahvalliset kilvet (2 kpl), ei tekstiä	0393
18:1	Kammio 18			2 kpl, teksti, ei saa selvää	0394,0395
Ah:1	Asehuone	22,5	24,5	ei tekstiä	0396
Ah:2	Asehuone			Pakotettu teksti: <i>Hans Siöl : Behagad Gudi : Der Före Hast De. Han Med Honom Lars Enb(?)e Födde 30 S E? 1774</i>	0397
Ah:3	Asehuone	10	11,5	ei tekstiä, koristeleikattu	0398

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi
125611	1	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 19	Kammio 1	MS	8.9.	2005	mv
125611	2	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 19	Kammio 1	MS	8.9.	2005	mv
125611	3	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 19 ja 18	Kammio 1	MS	8.9.	2005	mv
125611	4	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 23	Kammio 3	MS	9.9.	2005	mv
125611	5	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 23 vainaja	Kammio 3	MS	9.9.	2005	mv
125611	6	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 1	Ennen puhdistusta	MS	12.9.	2005	mv
125611	7	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 41	Kammio 15, ennen puhdistusta	MS	14.9.	2005	mv
125611	8	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 41 vainaja	Kammio 15	MS	14.9.	2005	mv
125611	9	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 46 vainaja	Kammio 15	MS	14.9.	2005	mv
125611	10	Tornio	Tornion kirkko	Arkkujen 48 ja 49 jalkopää	Kammio 18	MS	15.9.	2005	mv
125611	11	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 54	Kammio 21	MS	15.9.	2005	mv
125611	12	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 54	Kammio 21	MS	15.9.	2005	mv
125611	13	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 2:1	Kammio 2	MS	16.9.	2005	mv
125611	14	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 2:3	Kammio 2	MS	16.9.	2005	mv
125611	15	Tornio	Tornion kirkko	Kammion tiiliseinää	Kammiot 7 ja 8	MS	16.9.	2005	mv
125611	16	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 35	Kammio 7	MS	16.9.	2005	mv
125611	17	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 58 ja 59	Kammio 8	MS	16.9.	2005	mv
125611	18	Tornio	Tornion kirkko	Eteisen arkkuja	Ennen puhdistusta	MS	19.9.	2005	mv
125611	19	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 66 vainaja	Kammio 12	MS	20.9.	2005	mv
125611	20	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 54	Kammio 21	MS	22.9.	2005	mv
125611	21	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 54	Kammio 21	MS	22.9.	2005	mv
125611	22	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 21 koillisnurkka		MS	22.9.	2005	mv
125611	23	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 124	Kammio 1	MS	23.9.	2005	mv
125611	24	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 71	Kammio 20	MS	26.9.	2005	mv
125611	25	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 71	Kammio 20	MS	26.9.	2005	mv
125611	26	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 72	Kammio 20	MS	26.9.	2005	mv
125611	27	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 10 ja 11	Kammio 9	MS	3.10.	2005	mv
125611	28	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 85-87, 82	Asehuone	MS	3.10.	2005	mv
125611	29	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 85-87, 82	Asehuone	MS	3.10.	2005	mv
125611	30	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 85-87, 82	Asehuone	MS	3.10.	2005	mv
125611	31	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 85-87, 82	Asehuone	MS	3.10.	2005	mv
125611	32	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 95 vainaja	Kammio 16	MS	4.10.	2005	mv
125611	33	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 20	Kammio 2	MS	4.10.	2005	mv
125611	34	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 58 vainaja	Kammio 8	MS	5.10.	2005	mv

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi
125611	35	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 58 vainaja	Kammio 8	MS	5.10.	2005	mv
125611	36	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 8, arkut 58 ja 36	Lopputilanne	MS	5.10.	2005	mv
125611	37	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 8, arkut 34 ja 35	Lopputilanne	MS	5.10.	2005	mv
125611	38	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 8	Lopputilanne	MS	5.10.	2005	mv
125611	39	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 1	Lopputilanne	MS	5.10.	2005	mv

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	1	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 6, luoteiskulma	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	2	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 6, eteläsivu	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	3	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 6, työmaakuva		MS	31.8.	2005	digi
125612	4	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 5	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	5	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 5	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	6	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 5, arkku 1	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	7	Tornio	Tornion kirkko	Keskikäytävä		MS	31.8.	2005	digi
125612	8	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 5	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	9	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 5 länsipuoli	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	10	Tornio	Tornion kirkko	Sakasti, lattian alusta	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	11	Tornio	Tornion kirkko	Sakasti, lattian alusta	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	12	Tornio	Tornion kirkko	Asehuone, lattian alusta	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	13	Tornio	Tornion kirkko	Asehuone, lattia		MS	31.8.	2005	digi
125612	14	Tornio	Tornion kirkko	Asehuone, lattian alusta	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	15	Tornio	Tornion kirkko	Asehuone, arkku 14	Ennen toimenpiteitä	MS	31.8.	2005	digi
125612	16	Tornio	Tornion kirkko	Keskikäytävä, työmaa		MS	31.8.	2005	digi
125612	17	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 0	Kammio 6	MS	1.9.	2005	digi
125612	18	Tornio	Tornion kirkko	Hautaus 16	Kammio 6	MS	1.9.	2005	digi
125612	19	Tornio	Tornion kirkko	Irrallinen reisiluu	Kammio 6	MS	1.9.	2005	digi
125612	20	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 6 länsiseinä		MS	1.9.	2005	digi
125612	21	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 6	Ennen toimenpiteitä	MS	1.9.	2005	digi
125612	22	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 0 vainaja	Kammio 6	MS	1.9.	2005	digi
125612	23	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 0 vainaja	Kammio 6	MS	1.9.	2005	digi
125612	24	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 0 kansi	Kammio 6	MS	1.9.	2005	digi
125612	25	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 0 vainaja, yksityiskohta	Kammio 6	MS	1.9.	2005	digi
125612	26	Tornio	Tornion kirkko	Työkuva, vanhan lattian poisto	Keskikäytävän itäpää	MS	1.9.	2005	digi
125612	27	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 5 länsiseinä		MS	1.9.	2005	digi
125612	28	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 9 luukku ja katetta (?)		MS	1.9.	2005	digi
125612	29	Tornio	Tornion kirkko	Työkuva, keskikäytävä		MS	1.9.	2005	digi
125612	30	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 5	Puhdistus kesken, arkku 1	MS	1.9.	2005	digi
125612	31	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 5	Puhdistus kesken, arkku 1	MS	1.9.	2005	digi
125612	32	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 1	Kammio 5	MS	1.9.	2005	digi
125612	33	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 5	Puhdistus kesken, arkku 1	MS	1.9.	2005	digi
125612	34	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 1, yksityiskohta	Kammio 5	MS	1.9.	2005	digi

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	35	Tornio	Tornion kirkko	Vanhan lattian laho niska & Veikko	Kammion 5 ja 9 väli	MS	2.9.	2005	digi
125612	36	Tornio	Tornion kirkko	Vanhan lattian laho niska	Kammion 5 ja 9 väli	MS	2.9.	2005	digi
125612	37	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 1 jalkopää pudistusvaiheessa	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	38	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 1 alta paljastuu toinen arkku	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	39	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 5, työkuva		MS	2.9.	2005	digi
125612	40	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 1 alta paljastuu toinen arkku	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	41	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 2 vainaja	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	42	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 1 ja 2, luoteiskulma	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	43	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 5 itäseinä ja alttarin alustaa		MS	2.9.	2005	digi
125612	44	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 5 pohjoispuolinen betonipalkki		MS	2.9.	2005	digi
125612	45	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 4 eteläisin vainaja		MS	2.9.	2005	digi
125612	46	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 4 eteläisin vainaja		MS	2.9.	2005	digi
125612	47	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 4 eteläisin vainaja		MS	2.9.	2005	digi
125612	48	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 4 vainaja	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	49	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 4 vainaja	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	50	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 1 vainaja	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	51	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 1 vainaja	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	52	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 5 länsipääty		MS	2.9.	2005	digi
125612	53	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 6	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	54	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 5	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	55	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 5-1	Kammio 5	MS	2.9.	2005	digi
125612	56	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 1	Kammion 5 puolelta	MS	5.9.	2005	digi
125612	57	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 2	Kammion 5 puolelta	MS	5.9.	2005	digi
125612	58	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 7 vainaja	Kammio 8	MS	5.9.	2005	digi
125612	59	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 7 kansi	Kammio 8	MS	5.9.	2005	digi
125612	60	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 7 vainaja	Kammio 8	MS	5.9.	2005	digi
125612	61	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 9	Työkuva	MS	5.9.	2005	digi
125612	62	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 8,10-12	Kammio 9	MS	5.9.	2005	digi
125612	63	Tornio	Tornion kirkko	Hautaus 13	Asehuone	MS	5.9.	2005	digi
125612	64	Tornio	Tornion kirkko	Vauvan luut	Asehuone	MS	5.9.	2005	digi
125612	65	Tornio	Tornion kirkko	Asehuoneen lattian alustaa		MS	6.9.	2005	digi
125612	66	Tornio	Tornion kirkko	Arkun pääty, etupuoli	Asehuone	MS	6.9.	2005	digi
125612	67	Tornio	Tornion kirkko	Arkun pääty, takapuoli	Asehuone	MS	6.9.	2005	digi
125612	68	Tornio	Tornion kirkko	Irtoluita	Kammioiden 4 ja 6 välistä	MS	8.9.	2005	digi

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	69	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 6 puhdistus	lounaisnurkka	MS	8.9.	2005	digi
125612	70	Tornio	Tornion kirkko	Hautaus 16	Kammio 6	MS	8.9.	2005	digi
125612	71	Tornio	Tornion kirkko	Hautaus 17	Kammio 6	MS	8.9.	2005	digi
125612	72	Tornio	Tornion kirkko	Vanhan lattian poistoa	Altтарin pohjoispuoli	MS	8.9.	2005	digi
125612	73	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 1	Ennen toimenpiteitä	MS	8.9.	2005	digi
125612	74	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 1	Pohjoispääty	MS	8.9.	2005	digi
125612	75	Tornio	Tornion kirkko	Vanhoja lattialautoja	Kammio 1	MS	8.9.	2005	digi
125612	76	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 2	Ennen toimenpiteitä	MS	8.9.	2005	digi
125612	77	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 18	Kammio 1	MS	8.9.	2005	digi
125612	78	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 19	Kammio 1	MS	8.9.	2005	digi
125612	79	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 19	Kammio 1	MS	8.9.	2005	digi
125612	80	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 18 ja 19	Kammio 1	MS	8.9.	2005	digi
125612	81	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 20	Kammio 2	MS	8.9.	2005	digi
125612	82	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 20	Kammio 2	MS	8.9.	2005	digi
125612	83	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 2 arkkuja	Kammio 2	MS	8.9.	2005	digi
125612	84	Tornio	Tornion kirkko	Muottilautaa kammioista 1		MS	8.9.	2005	digi
125612	85	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 23 vainaja	Kammio 3	MS	8.9.	2005	digi
125612	86	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 23 vainaja	Kammio 3	MS	8.9.	2005	digi
125612	87	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 23 pääty	Kammio 3	MS	8.9.	2005	digi
125612	88	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 3 arkkuja	Kammio 3	MS	8.9.	2005	digi
125612	89	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 26 vainaja	Kammio 3	MS	9.9.	2005	digi
125612	90	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 26 vainaja	Kammio 3	MS	9.9.	2005	digi
125612	91	Tornio	Tornion kirkko	Sakasti, itäpuoli		MS	9.9.	2005	digi
125612	92	Tornio	Tornion kirkko	Sakasti, koillisnurkka	Puhdistuksen jälkeen	MS	9.9.	2005	digi
125612	93	Tornio	Tornion kirkko	Sakasti, luoteisnurkka	Puhdistuksen jälkeen	MS	9.9.	2005	digi
125612	94	Tornio	Tornion kirkko	Sakasti, lounaisnurkka	Puhdistuksen jälkeen	MS	9.9.	2005	digi
125612	95	Tornio	Tornion kirkko	Sakasti, länsipuoli	Puhdistuksen jälkeen	MS	9.9.	2005	digi
125612	96	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 10	Ennen toimenpiteitä	MS	9.9.	2005	digi
125612	97	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 10, sientä/hometta	Ennen toimenpiteitä	MS	9.9.	2005	digi
125612	98	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 10	Ennen toimenpiteitä	MS	9.9.	2005	digi
125612	99	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 9 länsipääty	Kammio 9	MS	12.9.	2005	digi
125612	100	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 9 länsipääty	Kammio 9	MS	12.9.	2005	digi
125612	101	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 1	Ennen toimenpiteitä	MS	12.9.	2005	digi
125612	102	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 1	Ennen toimenpiteitä	MS	12.9.	2005	digi

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	103	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 27 ja 28	Kammio 1	MS	12.9.	2005	digi
125612	104	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 28 ja 29	Kammio 1	MS	12.9.	2005	digi
125612	105	Tornio	Tornion kirkko	Kurkistus arkkuun 29	Kammio 1	MS	12.9.	2005	digi
125612	106	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 11 luoteisnurkka		MS	12.9.	2005	digi
125612	107	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 11		MS	12.9.	2005	digi
125612	108	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 30 pääty	Kammio 12	MS	13.9.	2005	digi
125612	109	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 34-36	Kammio 7	MS	13.9.	2005	digi
125612	110	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 34 vainaja	Kammio 7	MS	13.9.	2005	digi
125612	111	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 34 vainaja	Kammio 7	MS	13.9.	2005	digi
125612	112	Tornio	Tornion kirkko	Laho vanha lattianiska	Kammioista 14	MS	13.9.	2005	digi
125612	113	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 37 vainaja	Kammio 14	MS	13.9.	2005	digi
125612	114	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 37 vainaja	Kammio 14	MS	13.9.	2005	digi
125612	115	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 37 ja betonipalkki	Kammio 14	MS	13.9.	2005	digi
125612	116	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 38	Kammio 14	MS	13.9.	2005	digi
125612	117	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 14 kaakkoisnurkka		MS	13.9.	2005	digi
125612	118	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 18	Ennen toimenpiteitä	MS	13.9.	2005	digi
125612	119	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 18		MS	13.9.	2005	digi
125612	120	Tornio	Tornion kirkko	Työkuva	Kammio 14/18	MS	13.9.	2005	digi
125612	121	Tornio	Tornion kirkko	Kammioiden 12 ja 15 väli	Ennen toimenpiteitä	MS	14.9.	2005	digi
125612	122	Tornio	Tornion kirkko	Kammioiden 12 ja 15 väli	Ennen toimenpiteitä	MS	14.9.	2005	digi
125612	123	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 15 arkkuja	Ennen toimenpiteitä	MS	14.9.	2005	digi
125612	124	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 43 länsipää	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi
125612	125	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 41 vainaja	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi
125612	126	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 41 vainaja	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi
125612	127	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 41 kansi	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi
125612	128	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 43	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi
125612	129	Tornio	Tornion kirkko	Keskonen arkussa 46	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi
125612	130	Tornio	Tornion kirkko	Keskonen arkussa 46, yksityiskohta	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi
125612	131	Tornio	Tornion kirkko	Keskonen arkussa 46, yksityiskohta	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi
125612	132	Tornio	Tornion kirkko	Keskonen arkussa 46, yksityiskohta	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi
125612	133	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 46		MS	14.9.	2005	digi
125612	134	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 46		MS	14.9.	2005	digi
125612	135	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 44 vainaja	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi
125612	136	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 41-43	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	137	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 45 ja 46	Kammio 15	MS	14.9.	2005	digi
125612	138	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 49 vainaja	Kammio 18	MS	15.9.	2005	digi
125612	139	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 49 vainaja	Kammio 18	MS	15.9.	2005	digi
125612	140	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 49 vainaja	Kammio 18	MS	15.9.	2005	digi
125612	141	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 50 ja 51	Kammio 18	MS	15.9.	2005	digi
125612	142	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 51	Kammio 18	MS	15.9.	2005	digi
125612	143	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 48	Kammio 18	MS	15.9.	2005	digi
125612	144	Tornio	Tornion kirkko	Työkuva	Kammio 18	MS	15.9.	2005	digi
125612	145	Tornio	Tornion kirkko	Arkkujen 47 ja 49 jalkopäät	Kammio 18	MS	15.9.	2005	digi
125612	146	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 53	Kammio 21, ennen tomenpiteitä	MS	15.9.	2005	digi
125612	147	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 53	Kammio 21, ennen tomenpiteitä	MS	15.9.	2005	digi
125612	148	Tornio	Tornion kirkko	1974 betonilaatta	Kammiossa 21	MS	15.9.	2005	digi
125612	149	Tornio	Tornion kirkko	Hautaus 54	Kammio 21	MS	15.9.	2005	digi
125612	150	Tornio	Tornion kirkko	Hautaus 54	Kammio 21	MS	15.9.	2005	digi
125612	151	Tornio	Tornion kirkko	Hautaus 54	Kammio 21	MS	15.9.	2005	digi
125612	152	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 58 ja 59	Kammio 8	MS	16.9.	2005	digi
125612	153	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 36	Kammio 8	MS	16.9.	2005	digi
125612	154	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 36	Kammio 8	MS	16.9.	2005	digi
125612	155	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 34 ja 35	Kammio 7, siivous kesken	MS	16.9.	2005	digi
125612	156	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 34 pääty	Kammio 7, siivous kesken	MS	16.9.	2005	digi
125612	157	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 56	Kammio 7	MS	16.9.	2005	digi
125612	158	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 7 kannen puumerkit		MS	16.9.	2005	digi
125612	159	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 35	Kammio 7	MS	16.9.	2005	digi
125612	160	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 7 kaakkoisnurkka		MS	16.9.	2005	digi
125612	161	Tornio	Tornion kirkko	Työkuva	Kammio 7/8	MS	16.9.	2005	digi
125612	162	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 36 vainaja	Kammio 8	MS	16.9.	2005	digi
125612	163	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 36 vainaja	Kammio 8	MS	16.9.	2005	digi
125612	164	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 36 vainaja	Kammio 8	MS	16.9.	2005	digi
125612	165	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 36 vainaja	Kammio 8	MS	16.9.	2005	digi
125612	166	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 36 vainaja, jalat	Kammio 8	MS	16.9.	2005	digi
125612	167	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 67 vainaja	Kammio 12	MS	19.9.	2005	digi
125612	168	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 67 vainaja	Kammio 12	MS	19.9.	2005	digi
125612	169	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 67 vainaja	Kammio 12	MS	19.9.	2005	digi
125612	170	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 65 ja 66	Kammio 12	MS	20.9.	2005	digi

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	171	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 65 ja 66	Kammio 12	MS	20.9.	2005	digi
125612	172	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 54, lapsen muumio	Kammio 21	MS	20.9.	2005	digi
125612	173	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 54, lapsen muumio	Kammio 21	MS	20.9.	2005	digi
125612	174	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 54, lapsen muumio	Kammio 21	MS	20.9.	2005	digi
125612	175	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 54, lapsen muumio	Kammio 21	MS	20.9.	2005	digi
125612	176	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 67, 65, 68	Kammio 12	MS	20.9.	2005	digi
125612	177	Tornio	Tornion kirkko	Työkuva	Kammio 12	MS	20.9.	2005	digi
125612	178	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 65, 66 ja 69	Kammio 12	MS	20.9.	2005	digi
125612	179	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 65, 66 ja 69	Kammio 12	MS	20.9.	2005	digi
125612	180	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 13	Ennen toimenpiteitä	MS	20.9.	2005	digi
125612	181	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 13, kuusenhavuja		MS	20.9.	2005	digi
125612	182	Tornio	Tornion kirkko	Betonipalkki kammion 13 kohdalla		MS	20.9.	2005	digi
125612	183	Tornio	Tornion kirkko	Homeinen lauta kammion 13		MS	20.9.	2005	digi
125612	184	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 65 vainaja	Kammio 12	MS	20.9.	2005	digi
125612	185	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 65 vainaja	Kammio 12	MS	20.9.	2005	digi
125612	186	Tornio	Tornion kirkko	Imuointia alttarin alapuolella		MS	21.9.	2005	digi
125612	187	Tornio	Tornion kirkko	Imuointia alttarin alapuolella		MS	21.9.	2005	digi
125612	188	Tornio	Tornion kirkko	Imuointia alttarin alapuolella		MS	21.9.	2005	digi
125612	189	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 5 ja kammion 4 seinä		MS	21.9.	2005	digi
125612	190	Tornio	Tornion kirkko	Imuointia alttarin alapuolella		MS	21.9.	2005	digi
125612	191	Tornio	Tornion kirkko	Imuointia alttarin alapuolella		MS	21.9.	2005	digi
125612	192	Tornio	Tornion kirkko	Imuointia alttarin alapuolella		MS	21.9.	2005	digi
125612	193	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 2 eteläseinä		MS	21.9.	2005	digi
125612	194	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 2 eteläseinä		MS	21.9.	2005	digi
125612	195	Tornio	Tornion kirkko	Alttarinalusen kaakkoisnurkka		MS	21.9.	2005	digi
125612	196	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 0 alttarin alta kuvattuna		MS	21.9.	2005	digi
125612	197	Tornio	Tornion kirkko	Altтарin alusta	Imuroinnin jälkeen	MS	21.9.	2005	digi
125612	198	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 luukun puumerkit		MS	21.9.	2005	digi
125612	199	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 pohjoispuoli	Ennen toimenpiteitä	MS	21.9.	2005	digi
125612	200	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 pohjoispuoli	Imurointi käynnissä	MS	21.9.	2005	digi
125612	201	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 pohjoispuoli		MS	21.9.	2005	digi
125612	202	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 pohjoispuoli	Imurointi käynnissä	MS	21.9.	2005	digi
125612	203	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 pohjoispuoli	Imurointi käynnissä	MS	21.9.	2005	digi
125612	204	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 pohjoispuoli & pohjoisin betonipalk	Imurointi käynnissä	MS	21.9.	2005	digi

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	205	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 pohjoispuoli	Imurointi käynnissä	MS	21.9.	2005	digi
125612	206	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 pohjoispuoli, työkuva	Imurointi käynnissä	MS	21.9.	2005	digi
125612	207	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 pohjoispuoli	Imurointi käynnissä	MS	21.9.	2005	digi
125612	208	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 pohjoispuoli, työkuva	Imurointi käynnissä	MS	21.9.	2005	digi
125612	209	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 pohjoispuoli, työkuva	Imurointi käynnissä	MS	21.9.	2005	digi
125612	210	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 imurointia		MS	21.9.	2005	digi
125612	211	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 13 itäseinä		MS	22.9.	2005	digi
125612	212	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 21 imurointia		MS	22.9.	2005	digi
125612	213	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 21 imurointia		MS	22.9.	2005	digi
125612	214	Tornio	Tornion kirkko	Irtokallo 1	Kammio 21	MS	22.9.	2005	digi
125612	215	Tornio	Tornion kirkko	Irtokallo 1, sivukuva	Kammio 21	MS	22.9.	2005	digi
125612	216	Tornio	Tornion kirkko	Irtokallo 2	Kammio 21	MS	22.9.	2005	digi
125612	217	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 21	Imuroinnin jälkeen	MS	22.9.	2005	digi
125612	218	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 21 koillisnurkka	Imuroinnin jälkeen	MS	22.9.	2005	digi
125612	219	Tornio	Tornion kirkko	Hirsikammion seinää, nurkka	Kammio 15	MS	23.9.	2005	digi
125612	220	Tornio	Tornion kirkko	Hirsikammion seinää	Kammio 15, itäseinä	MS	23.9.	2005	digi
125612	221	Tornio	Tornion kirkko	Hirsiä kammion 15 seinästä		MS	23.9.	2005	digi
125612	222	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 14		MS	23.9.	2005	digi
125612	223	Tornio	Tornion kirkko	Pärearkku	Kammio 1	MS	23.9.	2005	digi
125612	224	Tornio	Tornion kirkko	Pärearkku	Kammio 1	MS	23.9.	2005	digi
125612	225	Tornio	Tornion kirkko	Kirkon lounaiskulma (kammio 20)	Puhdistus kesken	MS	26.9.	2005	digi
125612	226	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 71	Kammio 20	MS	26.9.	2005	digi
125612	227	Tornio	Tornion kirkko	Kammiosta 20 kohti kirkon länsiseinää	Puhdistus kesken	MS	26.9.	2005	digi
125612	228	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 20 luukun puumerkit		MS	26.9.	2005	digi
125612	229	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 20 luukun puumerkit	Yksityiskohta	MS	26.9.	2005	digi
125612	230	Tornio	Tornion kirkko	Kammiosta 20 itään päin		MS	26.9.	2005	digi
125612	231	Tornio	Tornion kirkko	Työkuva (Veikko)	Kammio 20	MS	26.9.	2005	digi
125612	232	Tornio	Tornion kirkko	Vanhan lattian niskat	Kammion 20 länsipuolella	MS	26.9.	2005	digi
125612	233	Tornio	Tornion kirkko	Vanhan lattian niskat	Kammion 20 länsipuolella	MS	26.9.	2005	digi
125612	234	Tornio	Tornion kirkko	Vanhan lattian niskat	Kammion 20 länsipuolella	MS	26.9.	2005	digi
125612	235	Tornio	Tornion kirkko	Kammio A		MS	26.9.	2005	digi
125612	236	Tornio	Tornion kirkko	Kammio A		MS	26.9.	2005	digi
125612	237	Tornio	Tornion kirkko	Kirkon länsiseinä	Kirkon lounaiskulma	MS	27.9.	2005	digi
125612	238	Tornio	Tornion kirkko	Pikkuarkku	Kammio A	MS	27.9.	2005	digi

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	239	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 73	Kammio A	MS	27.9.	2005	digi
125612	240	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 74	Kammio A	MS	27.9.	2005	digi
125612	241	Tornio	Tornion kirkko	Kammio A eteläseinustalle		MS	27.9.	2005	digi
125612	242	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 73 ja 74	Kammio A	MS	27.9.	2005	digi
125612	243	Tornio	Tornion kirkko	Kirkon länsiseinä	Kammion A kohdalla	MS	27.9.	2005	digi
125612	244	Tornio	Tornion kirkko	Kirkon luoteisnurkka	Kammion A kohdalla	MS	27.9.	2005	digi
125612	245	Tornio	Tornion kirkko	Kirkon lounaisnurkka	Kammion A kohdalla	MS	27.9.	2005	digi
125612	246	Tornio	Tornion kirkko	Kirkon lounaisnurkka	Kammion A kohdalla	MS	27.9.	2005	digi
125612	247	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 78, osa yläruumista	Kammio 22	MS	27.9.	2005	digi
125612	248	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 78, kallo	Kammio 22	MS	27.9.	2005	digi
125612	249	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 78, kallo	Kammio 22	MS	27.9.	2005	digi
125612	250	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 78, kallo	Kammio 22	MS	27.9.	2005	digi
125612	251	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 79	Kammio 21	MS	27.9.	2005	digi
125612	252	Tornio	Tornion kirkko	Kynnyksen edustan puhdistus	Työkuva	MS	27.9.	2005	digi
125612	253	Tornio	Tornion kirkko	Käsivarsi kynnyksen edustalta		MS	27.9.	2005	digi
125612	254	Tornio	Tornion kirkko	Käsivarsi kynnyksen edustalta		MS	27.9.	2005	digi
125612	255	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 80	Kynnyksen edusta	MS	28.9.	2005	digi
125612	256	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 80	Kynnyksen edusta	MS	28.9.	2005	digi
125612	257	Tornio	Tornion kirkko	Kammiot 22/23	Imuronti kesken	MS	28.9.	2005	digi
125612	258	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 22, lounaisnurkka	Imurointikesken	MS	28.9.	2005	digi
125612	259	Tornio	Tornion kirkko	Kammiot 22/23 hirs		MS	28.9.	2005	digi
125612	260	Tornio	Tornion kirkko	Kammioiden 22/23 itäpuoli		MS	28.9.	2005	digi
125612	261	Tornio	Tornion kirkko	Pohjoisin betonipalkki	Kammioista 22/23	MS	28.9.	2005	digi
125612	262	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 19 länsiseinää ja betonipalkki	Kammioista 22/23	MS	28.9.	2005	digi
125612	263	Tornio	Tornion kirkko	Kammio C		MS	28.9.	2005	digi
125612	264	Tornio	Tornion kirkko	Imurointia kammioiden 22 ja 23 länsipuolella		MS	28.9.	2005	digi
125612	265	Tornio	Tornion kirkko	Laho hirsipalkki	Kammion 22/23 länsipuolella	MS	28.9.	2005	digi
125612	266	Tornio	Tornion kirkko	Näkymä kirkon luoteisnurkalle		MS	28.9.	2005	digi
125612	267	Tornio	Tornion kirkko	Imurointia kirkon luoteisnurkalla		MS	28.9.	2005	digi
125612	268	Tornio	Tornion kirkko	Laho hirsipalkki	Kammion 22/23 länsipuolella	MS	28.9.	2005	digi
125612	269	Tornio	Tornion kirkko	Laho hirsipalkki & sientä	Kammion 22/23 länsipuolella	MS	28.9.	2005	digi
125612	270	Tornio	Tornion kirkko	Kirkon luoteiskulma	Puhdistuksen jälkeen	MS	28.9.	2005	digi
125612	271	Tornio	Tornion kirkko	Pilarien jalustat käytävän pohjoispuolella		MS	29.9.	2005	digi
125612	272	Tornio	Tornion kirkko	Pohjoisin betonipalkki		MS	29.9.	2005	digi

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	273	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 16 itäseinää		MS	29.9.	2005	digi
125612	274	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 45 jalkopää	Kammio 15	MS	29.9.	2005	digi
125612	275	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 43 jalkopää	Kammio 15	MS	29.9.	2005	digi
125612	276	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 16 itäseinää		MS	29.9.	2005	digi
125612	277	Tornio	Tornion kirkko	Kallo kammion 16 päällä		MS	29.9.	2005	digi
125612	278	Tornio	Tornion kirkko	Kallo kammion 16 päällä		MS	29.9.	2005	digi
125612	279	Tornio	Tornion kirkko	Pohjoisin betonipalkki	Kammion 16 kohdalla	MS	29.9.	2005	digi
125612	280	Tornio	Tornion kirkko	Betonipalkin antura	Kammioden 13 ja 15 välillä	MS	29.9.	2005	digi
125612	281	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 44 jalkopää	Kammio 15	MS	29.9.	2005	digi
125612	282	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 16 koillisnurkka		MS	29.9.	2005	digi
125612	283	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 16 koillisnurkalta länteen		MS	29.9.	2005	digi
125612	284	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 16 koillisnurkalta länteen		MS	3.10.	2005	digi
125612	285	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 9 eteläpääty		MS	3.10.	2005	digi
125612	286	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 10 ja 11	Kammio 9	MS	3.10.	2005	digi
125612	287	Tornio	Tornion kirkko	Kammio A kirkon ulkopuolelta kuvattuna		MS	3.10.	2005	digi
125612	288	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 82, asehuone	Puhdistus kesken	MS	3.10.	2005	digi
125612	289	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 83 ja 84	Asehuone	MS	3.10.	2005	digi
125612	290	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 85	Asehuone	MS	3.10.	2005	digi
125612	291	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 85,86,82 ja 87	Asehuone	MS	3.10.	2005	digi
125612	292	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 85,86,82 ja 87	Asehuone	MS	3.10.	2005	digi
125612	293	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 82, 87	Asehuone	MS	3.10.	2005	digi
125612	294	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 13	Asehuone	MS	3.10.	2005	digi
125612	295	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 83, 84, 88, 89	Asehuone	MS	3.10.	2005	digi
125612	296	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 83, 84, 88, 89	Asehuone	MS	3.10.	2005	digi
125612	297	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 94	Kammio 16	MS	3.10.	2005	digi
125612	298	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 92	Kammio 16	MS	3.10.	2005	digi
125612	299	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 95	Kammio 16	MS	3.10.	2005	digi
125612	300	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 94 vainaja	Kammio 16	MS	3.10.	2005	digi
125612	301	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 94 kansi	Kammio 16	MS	3.10.	2005	digi
125612	302	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 95 vainaja	Kammio 16	MS	3.10.	2005	digi
125612	303	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 91	Kammio 16	MS	3.10.	2005	digi
125612	304	Tornio	Tornion kirkko	Arkkujen 96 ja 97 pääpuoli	Kammio 16	MS	3.10.	2005	digi
125612	305	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 98 pääty	Kammio 16	MS	4.10.	2005	digi
125612	306	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 91 jalkopää	Kammio 16	MS	4.10.	2005	digi

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	307	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 91 kansi	Kammio 16	MS	4.10.	2005	digi
125612	308	Tornio	Tornion kirkko	Arkun 91 vainaja	Kammio 16	MS	4.10.	2005	digi
125612	309	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 90, 91, 92	Kammio 16	MS	4.10.	2005	digi
125612	310	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 90-94	Kammio 16	MS	4.10.	2005	digi
125612	311	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 92-95	Kammio 16	MS	4.10.	2005	digi
125612	312	Tornio	Tornion kirkko	Takaisin palautetut irtoluut	Kammio 22/23	MS	4.10.	2005	digi
125612	313	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 9 arkkuja	Eteläreuna	MS	4.10.	2005	digi
125612	314	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 22 (ylinnä)	Kammio 2	MS	4.10.	2005	digi
125612	315	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 20-22	Kammio 2	MS	4.10.	2005	digi
125612	316	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 20	Kammio 2	MS	4.10.	2005	digi
125612	317	Tornio	Tornion kirkko	Kammio A kirkon ulkopuolelta kuvattuna		MS	4.10.	2005	digi
125612	318	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 58	Kammio 8	MS	5.10.	2005	digi
125612	319	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 58	Kammio 8	MS	5.10.	2005	digi
125612	320	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 58	Kammio 8	MS	5.10.	2005	digi
125612	321	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 58	Kammio 8	MS	5.10.	2005	digi
125612	322	Tornio	Tornion kirkko	Kammio 8	Puhdistus valmis	MS	5.10.	2005	digi
125612	323	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 1 luukun puumerkit		MS	5.10.	2005	digi
125612	324	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 2/3 luukun puumerkit		MS	5.10.	2005	digi
125612	325	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 2/3 luukun puumerkit		MS	5.10.	2005	digi
125612	326	Tornio	Tornion kirkko	Eteisen lattian alustaa	Ennen toimenpiteitä	MS	5.10.	2005	digi
125612	327	Tornio	Tornion kirkko	Vauvan pää kirkon eteisesessä.		MS	6.10.	2005	digi
125612	328	Tornio	Tornion kirkko	Lehterin pilarien jalustat	Keskikäytävän pohjoispuoli	MS	10.10.	2005	digi
125612	329	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 22 luukun puumerkki		MS	10.10.	2005	digi
125612	330	Tornio	Tornion kirkko	Lahon hirsipalkin poisto	Kammion 22/23 länsipuoli	MS	10.10.	2005	digi
125612	331	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 106 betonin seassa	Kammio C	MS	11.10.	2005	digi
125612	332	Tornio	Tornion kirkko	Kammion C itäseinä ja arkut 104 ja 105		MS	11.10.	2005	digi
125612	333	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 104	Kammio C	MS	11.10.	2005	digi
125612	334	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 105	Kammio C	MS	11.10.	2005	digi
125612	335	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 103	Kammio C	MS	11.10.	2005	digi
125612	336	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 103 ja 105	Kammio C	MS	11.10.	2005	digi
125612	337	Tornio	Tornion kirkko	Kammio C		MS	11.10.	2005	digi
125612	338	Tornio	Tornion kirkko	Kammio C		MS	11.10.	2005	digi
125612	339	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 27, 18, 28, 108 ja 109	Kammio 1	MS	11.10.	2005	digi
125612	340	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 113	Kammio 1	MS	11.10.	2005	digi

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	341	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 30, 114 ja 111	Kammio 1	MS	11.10.	2005	digi
125612	342	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 1 kaakkoisnurkan arkkuja		MS	11.10.	2005	digi
125612	343	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 113 ja 110	Kammio 1	MS	11.10.	2005	digi
125612	344	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 1 kaakkoisnurkka		MS	11.10.	2005	digi
125612	345	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 108	Kammio 1	MS	11.10.	2005	digi
125612	346	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 18	Kammio 1	MS	11.10.	2005	digi
125612	347	Tornio	Tornion kirkko	Kammiot 22/23	Puhdistus valmis	MS	12.10.	2005	digi
125612	348	Tornio	Tornion kirkko	Kammiot 22/23	Puhdistus valmis	MS	12.10.	2005	digi
125612	349	Tornio	Tornion kirkko	Kammio A, työkuva	Puhdistus loppusuoralla	MS	12.10.	2005	digi
125612	350	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 40	Kammio 18	MS	13.10.	2005	digi
125612	351	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 40	Kammio 18	MS	13.10.	2005	digi
125612	352	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 40	Kammio 18	MS	13.10.	2005	digi
125612	353	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 14	Asehuone	MS	13.10.	2005	digi
125612	354	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 14	Asehuone	MS	13.10.	2005	digi
125612	355	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 14	Asehuone	MS	13.10.	2005	digi
125612	356	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 35	Kammio 7	MS	13.10.	2005	digi
125612	357	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 34 ja 35	Kammio 7	MS	13.10.	2005	digi
125612	358	Tornio	Tornion kirkko	Näkymä kammiosta 7/11 asehuoneeseen		MS	13.10.	2005	digi
125612	359	Tornio	Tornion kirkko	Näkymä kammiosta 7/11 asehuoneeseen		MS	13.10.	2005	digi
125612	360	Tornio	Tornion kirkko	Kirkon eteinen, lattian alustaa		MS	13.10.	2005	digi
125612	361	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 119	Kirkon eteinen	MS	13.10.	2005	digi
125612	362	Tornio	Tornion kirkko	Vainaja 119	Kirkon eteinen	MS	13.10.	2005	digi
125612	363	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 117	Kirkon eteinen	MS	13.10.	2005	digi
125612	364	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 117	Kirkon eteinen	MS	13.10.	2005	digi
125612	365	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 117	Kirkon eteinen	MS	13.10.	2005	digi
125612	366	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 120	Kirkon eteinen	MS	13.10.	2005	digi
125612	367	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 116	Kirkon eteinen	MS	13.10.	2005	digi
125612	368	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 118	Kirkon eteinen	MS	13.10.	2005	digi
125612	369	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 118	Kirkon eteinen	MS	13.10.	2005	digi
125612	370	Tornio	Tornion kirkko	Eteinen, lattian alustaa	Ennen toimenpiteitä	MS	19.9.	2005	digi
125612	371	Tornio	Tornion kirkko	Arkut 60,61,62	Eteinen	MS	19.9.	2005	digi
125612	372	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 60	Eteinen	MS	19.9.	2005	digi
125612	373	Tornio	Tornion kirkko	Kammion 12 luukun puumerkki		MS	19.9.	2005	digi
125612	374	Tornio	Tornion kirkko	Arkku 65	Kammio 12	MS	19.9.	2005	digi

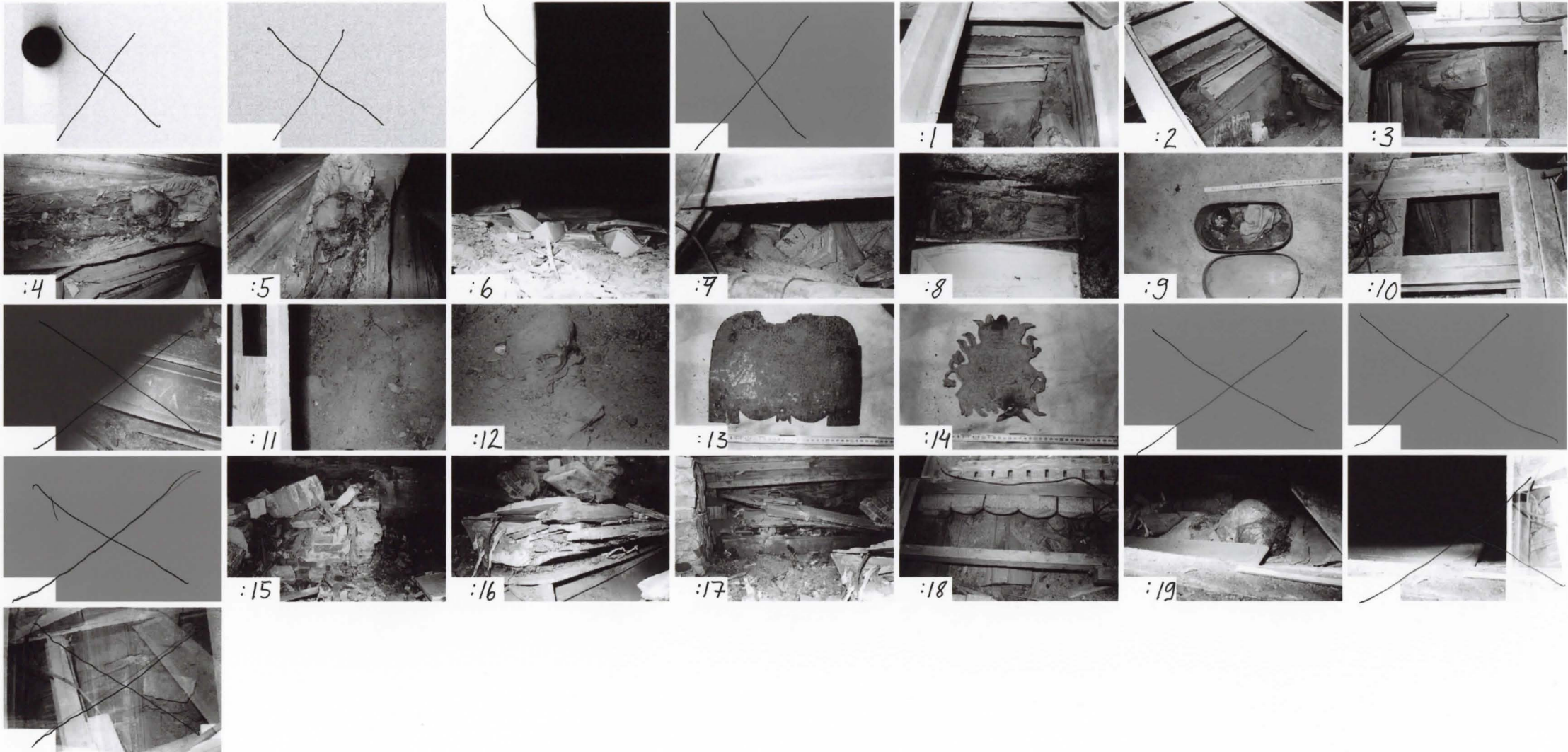
ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125612	376	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 1:1	Kammio 1	MS	8.9.	2005	
125612	377	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 2:1	Kammio 2	MS	16.9.	2005	
125612	378	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 2:2	Kammio 2	MS	16.9.	2005	
125612	379	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 2:3	Kammio 2	MS	16.9.	2005	
125612	380	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 2:3	Kammio 2	MS	16.9.	2005	
125612	381	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 2:4	Kammio 2	MS	19.9.	2005	
125612	382	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 2:4	Kammio 2	MS	19.9.	2005	
125612	383	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 2:5	Kammio 2	MS	19.9.	2005	
125612	384	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 2:6	Kammio 2	MS	19.9.	2005	
125612	385	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 2:6	Kammio 2	MS	19.9.	2005	
125612	386	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 5:1	Kammio 5	MS	19.9.	2005	
125612	387	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 5:2	Kammio 5	MS	19.9.	2005	
125612	388	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 5:3	Kammio 5	MS	19.9.	2005	
125612	389	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 5:4	Kammio 5	MS	19.9.	2005	
125612	390	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 5:5	Kammio 5	MS	19.9.	2005	
125612	391	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 5:6	Kammio 5	MS	19.9.	2005	
125612	392	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 7:1	Kammio 7	MS	16.9.	2005	
125612	393	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 11:1	Kammio 11	MS	12.9.	2005	
125612	394	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 18:1	Kammio 18	MS	15.9.	2005	
125612	395	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi 18:1	Kammio 18	MS	15.9.	2005	
125612	396	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi Ah:1	Asehuone	MS	19.9.	2005	
125612	397	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi Ah:2	Asehuone	MS	4.10.	2005	
125612	398	Tornio	Tornion kirkko	Kilpi Ah:3	Asehuone	MS	4.10.	2005	
125612	399	Tornio	Tornion kirkko	Arkunkahvoja	Lehterin alusta	MS	28.9.	2005	
125612	400	Tornio	Tornion kirkko	Arkunkahvoja kilpineen	Asehuone	MS	4.10.	2005	
125612	401	Tornio	Tornion kirkko	Arkunkahva	Asehuone	MS	4.10.	2005	
125612	402	Tornio	Tornion kirkko	Arkunkahvoja	Kammio 5	MS	4.10.	2005	
125612	403	Tornio	Tornion kirkko	Arkunkahvoja	Kammio 6	MS	5.10.	2005	

Notes:

002378

14/11/2005

125611:1-19

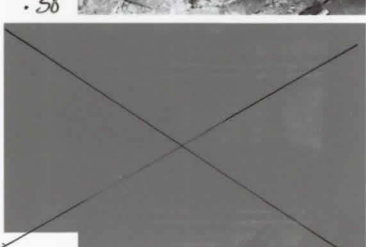
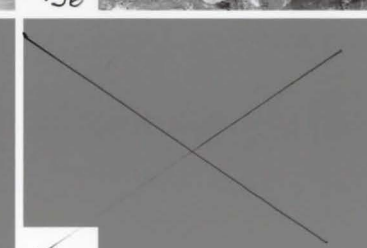
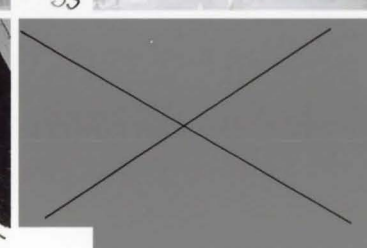
Oulun **KUVA**

Notes:

002379

14/11/2005

125611:20-39

Oulun **KUVA**